

රජයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන - 2021

1. මූල්‍ය ප්‍රකාශන

1.1 තත්වගණනය කළ මතය

මහා භාණ්ඩාගාරයේ 2021 දෙසැම්බර් 31 දිනට මූල්‍ය තත්වය පිළිබඳ ප්‍රකාශය, එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ මූල්‍ය කාර්යසාධන ප්‍රකාශය, ශුද්ධ වත්කම් / ස්කන්ධය වෙනස්වීමේ ප්‍රකාශය, මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශ සහ වැදගත් ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිවල සාරාංශයක් ඇතුළත් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල සටහන්වලින් සමන්විත 2021 දෙසැම්බර් 31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ රජයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 154(1) ව්‍යවස්ථාව සමඟ සංයෝජිතව කියවිය යුතු 2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ 15 වගන්තියේ ඇතුළත් විධිවිධාන ප්‍රකාර මාගේ විධානය යටතේ විගණනය කරන ලදී. 2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ 15 වගන්තිය ප්‍රකාරව මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළිබඳව මාගේ අදහස් දැක්වීම් හා නිරීක්ෂණයන් ඇතුළත් වාර්තාව 2022 මැයි 30 දින ප්‍රධාන ගණන්දීමේ නිලධාරී වෙත නිකුත් කරන ලදී. විගණන පනතේ 11(2) වගන්තිය ප්‍රකාරව රජයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවලට අදාළ වාර්ෂික විස්තරාත්මක කළමනාකරණ විගණන වාර්තාව 2022 සැප්තැම්බර් 22 දින ප්‍රධාන ගණන්දීමේ නිලධාරී වෙත නිකුත් කරන ලදී. ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 154(6) ව්‍යවස්ථාව සමඟ සංයෝජිතව කියවිය යුතු 2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ 10 වගන්තිය ප්‍රකාරව මෙම වාර්තාව පාර්ලිමේන්තුව වෙත ඉදිරිපත් කරනු ලැබේ.

මෙම වාර්තාවේ 1.6 ඡේදයේ දක්වා ඇති කරුණුවලින් වන බලපෑම හැර, රජයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවලින් 2021 දෙසැම්බර් 31 දිනට භාණ්ඩාගාරයේ මූල්‍ය තත්වය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා එහි මූල්‍ය කාර්යසාධනය හා මුදල් ප්‍රවාහය පොදුවේ පිළිගත් ගිණුම්කරණ මූලධර්මවලට අනුකූලව සත්‍ය හා සාධාරණ තත්වයක් පිළිබිඹු කරන බව මා දරන්නා වූ මතය වේ.

1.2 තත්වගණනය කළ මතය සඳහා පදනම

මෙම වාර්තාවේ 1.6 ඡේදයේ දක්වා ඇති කරුණු මත පදනම්ව මාගේ මතය තත්වගණනය කරනු ලැබේ. ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිතීන්ට (ශ්‍රී.ලං.වි.ප්‍ර.) අනුකූලව මා විගණනය සිදු කරන ලදී. මූල්‍ය ප්‍රකාශන සම්බන්ධයෙන් මාගේ වගකීම, විගණකගේ වගකීම යන වගන්තියේ තවදුරටත් විස්තර කර ඇත. මාගේ මතය සඳහා පදනමක් සැපයීම උදෙසා මා විසින් ලබාගෙන ඇති විගණන සාක්ෂි ප්‍රමාණවත් සහ උචිත බව මාගේ විශ්වාසයයි.

1.3 මූල්‍ය ප්‍රකාශන සම්බන්ධයෙන් ප්‍රධාන ගණන්දීමේ නිලධාරී වගකීම

පොදුවේ පිළිගත් ගිණුම්කරණ මූලධර්මවලට අනුකූලව හා 2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ 38 වගන්තියේ සඳහන් විධිවිධානවලට අනුකූලව සත්‍ය හා සාධාරණ තත්වයක් පිළිබිඹු කෙරෙන පරිදි මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීම හා වංචා සහ වැරදි හේතුවෙන් ඇති විය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොරව මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට හැකි වනු පිණිස අවශ්‍ය වන අභ්‍යන්තර පාලනය තීරණය කිරීම ප්‍රධාන ගණන්දීමේ නිලධාරීගේ වගකීම වේ. 2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ 16(1) වගන්තිය ප්‍රකාරව මහා භාණ්ඩාගාරය විසින් වාර්ෂික හා කාලීන මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට හැකි වන පරිදි රජයේ ආදායම්, වියදම්, වත්කම් හා බැරකම් පිළිබඳ නිසි පරිදි පොත්පත් හා වාර්තා පවත්වා ගෙන යා යුතුය.

ජාතික විගණන පනතේ 38(1)(ඇ) උප වගන්තිය ප්‍රකාරව මහා භාණ්ඩාගාරයේ මූල්‍ය පාලනය සඳහා සඵලදායී අභ්‍යන්තර පාලන පද්ධතියක් සකස් කර පවත්වා ගෙන යනු ලබන බවට ප්‍රධාන ගණන්දීමේ නිලධාරී සහතික විය යුතු අතර එම පද්ධතියේ සඵලදායීත්වය පිළිබඳව කලින් කල සමාලෝචනයක් සිදු කර ඒ අනුව පද්ධතිය ඵලදායී ලෙස කරගෙන යාමට අවශ්‍ය වෙනස්කම් සිදු කරනු ලැබිය යුතුය.

1.4 මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණනය සම්බන්ධයෙන් විගණකගේ වගකීම

සමස්තයක් ලෙස මූල්‍ය ප්‍රකාශන, වංචා සහ වැරදි හේතුවෙන් ඇතිවන ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොර බවට සාධාරණ තහවුරුවක් ලබාදීම සහ මාගේ මතය ඇතුළත් විගණකාධිපති වාර්තාව නිකුත් කිරීම මාගේ අරමුණ වේ. සාධාරණ සහතිකවීම උසස් මට්ටමේ සහතිකවීමක් වන නමුත්, ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිති ප්‍රකාරව විගණනය සිදු කිරීමේ දී එය සෑමවිටම ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් අනාවරණය කරගන්නා බවට වන තහවුරු කිරීමක් නොවනු ඇත. වංචා සහ වැරදි තනි හෝ සාමූහික ලෙස බලපෑම නිසා ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් ඇතිවිය හැකි අතර, එහි ප්‍රමාණාත්මකභාවය මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන පදනම් කරගනිමින් පරිශීලකයන් විසින් ගනු ලබන ආර්ථික තීරණ කෙරෙහි වන බලපෑම මත රඳා පවතී.

ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිති ප්‍රකාරව විගණනයේ කොටසක් ලෙස මා විසින් විගණනයේ දී වෘත්තීය විනිශ්චය සහ වෘත්තීය සැකමුසු බවින් යුතුව ක්‍රියා කරන ලදී. මා විසින් තවදුරටත්,

- ප්‍රකාශ කරන ලද විගණන මතයට පදනමක් සපයා ගැනීමේ දී වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඇති විය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් ඇතිවීමේ අවදානම් හඳුනා ගැනීම හා තක්සේරු කිරීම සඳහා අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පරිපාටි සැලසුම් කර ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. වරදවා දැක්වීම හේතුවෙන් සිදුවන ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් සිදුවන බලපෑමට වඩා වංචාවකින් සිදුවන්නා වූ බලපෑම ප්‍රබල වන්නේ ඒවා දුස්සන්ධානයෙන්, ව්‍යාජ ලේඛන සැකසීමෙන් , වේතනාන්විත මහභැරීමෙන්, වරදවා දැක්වීමෙන් හෝ අභ්‍යන්තර පාලනයන් මඟ හැරීමෙන් වැනි හේතු නිසා වන බැවිනි.
- අභ්‍යන්තර පාලනයේ සඵලදායීත්වය පිළිබඳව මතයක් ප්‍රකාශ කිරීමේ අදහසින් නොවුවද ,අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පරිපාටි සැලසුම් කිරීම පිණිස අභ්‍යන්තර පාලනය පිළිබඳව අවබෝධයක් ලබාගන්නා ලදී.
- හෙළිදරව් කිරීම ඇතුළත් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ව්‍යුහය සහ අන්තර්ගතය සඳහා පාදක වූ ගනුදෙනු හා සිද්ධීන් උචිත හා සාධාරණ අයුරින් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඇතුළත් බව ඇගයීම.
- මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ව්‍යුහය හා අන්තර්ගතය සඳහා පාදක වූ ගනුදෙනු හා සිද්ධීන් උචිත හා සාධාරණව ඇතුළත් වී ඇති බව සහ හෙළිදරව් කිරීම් ඇතුළත් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල සමස්ථ ඉදිරිපත් කිරීම අගයන ලදී.

මාගේ විගණනය තුළ දී හඳුනා ගත් වැදගත් විගණන සොයා ගැනීම්, ප්‍රධාන අභ්‍යන්තර පාලන දුර්වලතා හා අනෙකුත් කරුණු පිළිබඳව ප්‍රධාන ගණන්දීමේ නිලධාරී දැනුවත් කරන ලදී.

1.5 වෙනත් නෛතික අවශ්‍යතා පිළිබඳ ප්‍රකාශය

2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ 6(1)(ඇ) වගන්තිය ප්‍රකාරව පහත සඳහන් කරුණු මා ප්‍රකාශ කරමි.

- (අ) මූල්‍ය ප්‍රකාශන ඉකුත් වර්ෂය සමඟ අනුරූප වන බවට,
- (ආ) ඉකුත් වර්ෂයට අදාළ මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළිබඳව මා විසින් කර තිබුණු පහත සඳහන් නිර්දේශ ක්‍රියාත්මක කර නොතිබුණි.

පේද යොමුව	විගණන නිරීක්ෂණය	නිර්දේශය
1.6.1(අ) (i)	විදේශ ණය ගිණුම්ගත කිරීම	රාජ්‍ය ණය ගැනීම් හා ණය සේවාකරණය විධිමත් පරිදි ගිණුම්ගත කළ යුතු වීම.
1.6.1(අ) (iii)	විදේශ ණය ගිණුම්ගත කිරීම	-එම-
1.6.1(අ) (xii)	විදේශ ණය ගිණුම්ගත කිරීම	-එම-

- 1.6.1(ආ) රාජ්‍ය ණය ගිණුම්ගත කිරීමේ ක්‍රමවේදය -එම-
- 1.6.1(ඇ) විදේශාධාර ගිණුම්ගත කිරීම ලැබී ඇති සියළු විදේශ ප්‍රදාන රජයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල නිවැරදිව ඇතුළත් කළ යුතු වීම.
- 1.6.1(ඈ) ඉන්ධන මිල ස්ථායීකරණ අරමුදල නිවැරදි තොරතුරු මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඇතුළත් කළ යුතු වීම.
- 1.6.1(ඈ) උපවින පදනම යටතේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීම -එම-

1.6 මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළිබඳ අදහස් දැක්වීම

1.6.1 ගිණුම්කරණ අඩුපාඩු

(අ) විදේශ ණය ගිණුම්ගත කිරීම

පහත සඳහන් නිරීක්ෂණයන් කරනු ලැබේ.

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(i) ණය සේවාකරණය මහා භාණ්ඩාගාරය විසින් සිදු කරමින් පැවතුණත්, 2021 දෙසැම්බර් 31 දිනට විදේශ සම්පත් දෙපාර්තමේන්තුව විසින් පවත්වාගෙන යන CS-DRMS 2000+ Report 854 – 1 හි ඇතුළත් වූ ණය ගිවිසුම් 8 කට අදාළව එකතුව රු.මිලියන 311,191 ක විදේශ ණය රජයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවලින් ඉවත් කර තිබුණි.	අදාළ ව්‍යාපෘති ක්‍රියාත්මක කරන රාජ්‍ය ආයතනවල මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල සටහන් විය යුතු බැරකමක් වන බැවින් එම වටිනාකම රජයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඇතුළත් කර නොමැත.	රාජ්‍ය ණය ගැනීම් හා ණය සේවාකරණය විධිමත් පරිදි ගිණුම්ගත කළ යුතු වීම.
(ii) රජය විසින් 2021 වර්ෂයේ ඇතිකර ගත් ගිවිසුම්ගත බැඳීම් යටතේ වූ ණය ගිවිසුමකට අදාළව 2021 දෙසැම්බර් 31 දිනට පැවති රු. මිලියන 589 ක් වූ ණය ශේෂය, රජයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඇතුළත් කර නොතිබුණි.	2021007 ව්‍යාපෘතියට අදාළ තොරතුරු විදේශ සම්පත් දෙපාර්තමේන්තුවේ 854-1 වාර්තාවේ ඇතුළත් කර නොතිබීම හේතුවෙන් රජයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඇතුළත් කර නොමැත.	රාජ්‍ය ණය ගැනීම් හා ණය සේවා ගිණුම්ගත කිරීම විධිමත් පරිදි කළ යුතු වීම.
(iii) ඉහත (i) හි සඳහන් ණය ගිවිසුම් 08 ක් තුළ වූ ණය ශේෂවලින් හම්බන්තොට වරාය ඉදිකිරීම සඳහා රජය විසින් ලබා ගෙන තිබුණු ණයවලින් රු.මිලියන 161,332 ක් ආපසු ගෙවිය යුතුව තිබුණි. එම ණය ශේෂය 2017 අගෝස්තු 04 දිනැති අමාත්‍ය මණ්ඩලයේ තීරණය අනුව, එකී සහන ගිවිසුම බලාත්මක වන දිනයේ සිට	භාණ්ඩාගාරයේ ලේකම් විසින් ශ්‍රී ලංකා වරාය අධිකාරයේ සහාජනිවරයා වෙත මේ සම්බන්ධව උපදෙස් ලබා දී ඇත.	රාජ්‍ය ණය ගැනීම් හා ණය සේවා ගිණුම්ගත කිරීම විධිමත් පරිදි කළ යුතු වීම.

බලපැවැත්වෙන පරිදි මහා භාණ්ඩාගාරය විසින් භාර ගෙන තිබුණි. නමුත් එම ණය ශේෂය 2021 වර්ෂයේ රජයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඇතුළත් කර නොතිබුණි. එසේම, 2021 දෙසැම්බර් 31 දිනට වරාය අධිකාරියේ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවලින් ද එම ණය ශේෂය ඉවත් කර තිබුණි. මෙම ණය ශේෂය සඳහා වන ණය සේවාකරණය භාණ්ඩාගාරය විසින් සිදු කරනු ලැබේ.

- (iv) CS-DRMS 2000+ Report 854 – 1 වාර්තාවේ ණය ගිවිසුම් දෙකකට අදාළව ණය ව්‍යවහාර මුදල (Loan Currency) යුරෝ (EUR) ලෙස සලකා තිබුණ ද, රජයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන අනුව එය වි.ගැ.හි (XDR) සහ එ.ජ..ඩොලර් (USD) වශයෙන් සලකා තිබුණි. මේ හේතුවෙන් එකම ණය ශේෂ සඳහා වෙනස් ණය ව්‍යවහාර මුදල්වලට අදාළ විනිමය අනුපාත භාවිත කිරීම නිසා මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල සඳහන් රාජ්‍ය ණය ශේෂය රු.මිලියන 340 කින් වැඩිවීමකට හා රු.මිලියන 285 කින් අඩුවීම කෙරෙහි බලපා තිබුණි.

2022 වර්ෂයේ දී අවසන් ගිණුම් සැකසීමේ දී නිවැරදි කරනු ලැබේ.

රාජ්‍ය ණය ගැනීම් හා ණය සේවා ගිණුම්ගත කිරීම විධිමත් පරිදි කළ යුතු වීම.
- (v) CS-DRMS 2000+ Report 854 – 1 වාර්තාව අනුව ණය අංක 2021026 හි වර්ෂය තුළ උපලබ්ධි වී ඇති ණය වටිනාකම රු. මිලියන 64,910.4 ක් වී තිබුණත්, රජයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන අනුව එය රු. මිලියන 64,983.8 ක් වී තිබුණි. ඒ අනුව මූල්‍ය ප්‍රකාශනයේ සඳහන් ණය වටිනාකම රු.මිලියන 73.4 කින් වැඩියෙන් දක්වා තිබුණි.

මෙම ණය මුදල 2021 අගෝස්තු 31 දින උපලබ්ධි වී ඇතත් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ බැංකු ගිණුමට 2021.09.01 දින බැර කර ඇත. වෙනස විනිමය අනුපාතයේ විචලනය වේ.

රාජ්‍ය ණය ගැනීම්, ණය සේවාකරණය ගිණුම්ගත කිරීම විධිමත් පරිදි සිදු කළ යුතු වීම.
- (vi) 2021 දෙසැම්බර් 31 දිනට රජයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල සහ 854-1 වාර්තාව අනුව විවිධ ප්‍රදායකයන් විසින් ශ්‍රී ලංකා රජය වෙත ලබා දී තිබුණු ණය ශේෂ, එම ආයතනවලින් විගණනයට ඉදිරිපත් කළ ශේෂ තහවුරු කිරීම්වල ඇතුළත් ණය ශේෂ හා සන්සන්දනය කිරීමේ දී, එකතුව එ.ජ.ඩොලර් 1,800,227ක් හෙවත් රු.මිලියන 360.82 කින් යුතු ණය ශේෂ 02 ක්

මෙම ප්‍රතිලබ්ධින් 2022 ජනවාරි 19 දිනෙන් පසුව දත්ත පද්ධතියට ඇතුළත් කර ඇත.

රාජ්‍ය ණය ගැනීම්, ණය සේවාකරණය ගිණුම්ගත කිරීම විධිමත් පරිදි සිදු කළ යුතු වීම.

රජයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඇතුළත් වී නොතිබුණි.

- (vii) 2021 දෙසැම්බර් 31 දිනට විදේශ ණය මූලාශ්‍රය වන CS-DRMS 2000+ Report 854 – 1 වාර්තාවේ ඇතුළත් ණය අංක 2001042 යටතේ රු.මිලියන 240 ක ණය ශේෂයක් පැවතුණත්, එම ශේෂය රජයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල දක්වා නොතිබුණි.

නිරීක්ෂණය හා එකඟ වේ. CS-DRMS පද්ධතියේ 2018, 2019 වර්ෂවල දත්ත යාවත්කාලීන කිරීමේ දී ඇති වූ තාක්ෂණික දෝෂයක් හේතුවෙන් මෙම වෙනස පැන නැගී ඇත.

රාජ්‍ය ණය ගැනීම්, ණය සේවාකරණය ගිණුම්ගත කිරීම විධිමත් පරිදි සිදු කළ යුතු වීම.

- (viii) ණය ගිවිසුම් දෙකකට අදාළව රු.1,481,264 ක සෘණ ණය ශේෂ රජයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවලින් ඉවත් කර තිබුණු අතර, එම ණය ශේෂයන් සෘණ අගයන් ගැනීමට සහ එම වටිනාකම් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවලින් ඉවත් කිරීමට අදාළ පැහැදිලි කිරීම් විගණනය වෙත ඉදිරිපත් කර නොතිබුණි.

2010109 ණය මුදල 2019 ජූලි මාසයේ දී ගෙවා අවසන් කර ඇත. අදාළ අතහැර දැමීම හා XDR හා USD අතර විනිමය වෙනස අවසාන වාරික මුදලින් ගලපා ඇත.

1970016 ණය මුදලේ 2020 අගෝස්තු මාසයේ සිට ශේෂයක් නොතිබුණි.

රාජ්‍ය ණය ගැනීම්, ණය සේවාකරණය ගිණුම්ගත කිරීම විධිමත් පරිදි සිදු කළ යුතු වීම.

- (ix) මූල්‍ය ප්‍රකාශන සමඟ ඉදිරිපත් කර තිබුණු සටහන් අංක 29 (i) ට අදාළ තොරතුරු CS-DRMS 2000+ Report 854 – 1 හි ඇතුළත් නොවූ අතර රු. මිලියන 20,247 ක් වන එහි වටිනාකම තහවුරු කර ගත හැකි මූලාශ්‍ර විගණනයට ඉදිරිපත් කර නොතිබුණි.

සටහන් අංක 29(i) ඇතුළත් වී තිබෙනුයේ ව්‍යාපෘතිවල දේශීය මූල්‍ය ආයතනවලින් කරන ලද මූල්‍යනයට අදාළ තොරතුරු වේ. එය 854-1 වාර්තාවේ ඇතුළත්ව ඇත.

රාජ්‍ය ණය ගැනීම්, ණය සේවාකරණය ගිණුම්ගත කිරීම විධිමත් පරිදි සිදු කළ යුතු වීම.

- (x) 2021 දෙසැම්බර් 31 දිනට විදේශ ණය ශේෂය එ.ජ.ඩොලර් 34,130,219,447 ක් වී තිබුණි. එදිනට පැවති විනිමය අනුපාතය වූ රු.200.4348 ක් සමඟ ගැලපු විට ණය ශේෂයේ රුපියල් වටිනාකම රු.බිලියන 6,841 ක් වී තිබුණි. 2022 මැයි 30 දිනට පැවති විනිමය අනුපාතය රු.360.76 වීම නිසා එම විදේශ ණය ශේෂයේ වටිනාකම රු.බිලියන 12,313ක් වී තිබුණි. විනිමය අනුපාතය වෙනස් වීම නිසා ණය ශේෂයට සිදුවන ප්‍රමාණාත්මක බලපෑම පිළිබඳව මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ශේෂපත්‍ර දිනට පසු සිදුවීම් යටතේ හෙළිදරව් කර නොතිබුණි.

පිළිතුරු සපයා නැත.

රාජ්‍ය ණය ගැනීම්, ණය සේවාකරණය ගිණුම්ගත කිරීම විධිමත් පරිදි සිදු කළ යුතු වීම.

(xi) මූල්‍ය කාර්යසාධන ප්‍රකාශයට අනුව සමාලෝචිත වර්ෂයේ දී ලබා ගෙන තිබුණු විදේශ ණයවල වටිනාකම රු.මිලියන 516,606 ක් වී තිබුණු අතර සමාලෝචිත වර්ෂයේ දී ආපසු ගෙවන ලද ණය වාරිකවල වටිනාකම රු. මිලියන 530,507 ක් වී තිබුණි. ඒ අනුව 2021 වර්ෂයේ දී ණය වාරික ගෙවීම වර්ෂය තුළ දී ලබාගෙන තිබුණු ණය ප්‍රමාණයට වඩා රු.මිලියන 13,901 කින් වැඩි වී තිබුණි. සමාලෝචිත වර්ෂයේ දී ලබා ගෙන තිබුණු විදේශ ණය ප්‍රමාණය ඉක්මවා විදේශීය ණය ගෙවීම නිසා රු.මිලියන 13,901 ක විදේශ විනිමය උනන්දුවක් සිදු වී තිබුණි.

(xii) භාණ්ඩාගාර මෙහෙයුම් දෙපාර්තමේන්තුවේ අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්ගේ අංක TO/S&A/03/08/05 හා 2022 පෙබරවාරි 25 දිනැති ලිපිය මඟින් විගණනයට ඉදිරිපත් කරන ලද තොරතුරු අනුව, 2021 වර්ෂයේ දී හා 2020 වර්ෂයේ දී හෝ ඊට පෙර උපලබ්ධි වී තිබුණත්, 2021 වර්ෂය අවසන් වන විටත් ගිණුම්ගත නොකළ 2021 දෙසැම්බර් 31 දිනට විදේශ ණයවල වටිනාකම පිළිවෙලින් රු.මිලියන 16,883.6 ක් හා රු.මිලියන 21 ක් වී තිබුණි.

2021 වර්ෂය සඳහා අදාළ අමාත්‍යාංශ සතුව ජරමාණවත් අයවැය ප්‍රතිපාදන නොමැතිවීම සහ අදාළ ව්‍යාපෘති විසින් 2021.12.31 දිනට වියදම් සහතික නොකිරීම මීට හේතු වී ඇත.

රාජ්‍ය ණය ගැනීම්, ණය සේවාකරණය හා ගිණුම්ගත කිරීම විධිමත් පරිදි සිදු කළ යුතු වීම.

(xiii) ඉහත ලිපියෙහි ඇමුණුම 03 ඡේදයට අනුව 2021 වර්ෂයේ දී ගිණුම් ගත කළ එහෙත් 2020 වර්ෂයේ දී හෝ ඊට පෙර වර්ෂවල උපලබ්ධි වූ විදේශ ණයවල වටිනාකම රු.මිලියන 5,671 ක් බව දක්වා තිබුණි. ඒ අනුව අදාළ වර්ෂය තුළ උපලබ්ධි වුවත්, එම වර්ෂය තුළ සමහර විදේශ ණය ගිණුම්ගත නොකිරීම දිගින් දිගටම සිදු කර තිබුණු බව අනාවරණය විය.

2021 වර්ෂය සඳහා අදාළ අමාත්‍යාංශ සතුව ප්‍රමාණවත් අයවැය ප්‍රතිපාදන නොමැති වීම සහ අදාළ ව්‍යාපෘතිය විසින් 2021.12.31 දිනට වියදම් සහතික නොකිරීම මීට හේතු වී ඇත.

රාජ්‍ය ණය ගැනීම්, ණය සේවාකරණය ගිණුම්ගත කිරීම විධිමත් පරිදි සිදු කළ යුතු වීම.

(xiv) 2022 අප්‍රේල් 21 දිනැති අංක SA/MAA/02/02/03/VO(ii) දරන රාජ්‍ය ගිණුම් අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්ගේ ලිපිය ප්‍රකාරව, විදේශ ණය හා සම්බන්ධ සටහන් අංක 29 (ii), (iii)

මෙම වෙනස හම්බන්තොට වරාය ඉදිකිරීම සඳහා ලබා ගත් ණය ශේෂයන්ට අදාළ ණය ප්‍රදායක වෙත කරන ලද ණය ආපසු ගෙවීම් වේ.

රාජ්‍ය ණය ගැනීම්, ණය සේවාකරණය ගිණුම්ගත කිරීම විධිමත් පරිදි සිදු කළ යුතු වීම.

හා (iv) අනුව ගණනය කළ සමාලෝචිත වර්ෂයේ දී ආපසු ගෙවන ලද ණය වාරිකවල වටිනාකම රු.මිලියන 514,154 ක් වී තිබුණි. නමුත් මූල්‍ය කාර්යසාධන ප්‍රකාශයට අනුව එය රු. මිලියන 530,508 ක් වී තිබුණි. ඒ අනුව රු. මිලියන 16,354 ක වෙනසක් අනාවරණය විය.

(xv) 2022 ජනවාරි 19 දින මුද්‍රණය කළ විදේශ සම්පත් දෙපාර්තමේන්තුවේ CS-DRMS 814-1 වාර්තාව අනුව විදේශ ණය ගිවිසුම් 19 කට අදාළව උපලබ්ධි වූ විදේශ ණය වටිනාකම රු.15,207,702,960 ක් වී තිබුණි. එම වටිනාකම 2021 වර්ෂයේ රජයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඇතුළත් කර තිබුණි. නමුත් 2022 මැයි 19 දින මුද්‍රණය කළ ඉහත සඳහන් 814-1 වාර්තාව අනුව එම ණය ගිවිසුම් 19 ට අදාළ 2021 වර්ෂයේ උපලබ්ධි වූ විදේශ ණය රු.39,174,043,448 ක් වී තිබුණි. ඒ අනුව මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල 2021 වර්ෂයට අදාළ උපලබ්ධි වූ විදේශ ණය ප්‍රමාණය රු.23,966,340,488 ක් අඩුවෙන් දක්වා තිබුණි.

මෙම සියළු ප්‍රතිලබ්ධීන් 2021 වර්ෂයට අදාළව 2022 ජනවාරි 19 දිනෙන් පසුව දත්ත පද්ධතියට ඇතුළත් කළ ඒවා වන අතර ප්‍රතිලබ්ධි විදේශ සම්පත් දෙපාර්තමේන්තුව වෙත ලැබීම ප්‍රමාද වීම පිළිබඳව විවිධ අවස්ථාවන්හි දී ණය හිමියන් දැනුවත් කර ඇත.

රාජ්‍ය ණය ගැනීම්, ණය සේවාකරණය ගිණුම්ගත කිරීම විධිමත් පරිදි සිදු කළ යුතු වීම.

(xvi) 2022 මැයි 19 දින මුද්‍රණය කළ 2021 දෙසැම්බර් 31 දිනට අදාළ 814-1 වාර්තාවේ ණය අංක 2016028 ට අදාළව එ.ජ.ඩො.729,484.66 හෙවත් රු.146,217,030 ක සෘණ උපලබ්ධි වීමක් පැවති අතර එහි ණය ගිවිසුමට අදාළ ව්‍යාපෘතියට ලබාදුන් මූලික අත්තිකාරමෙන් ව්‍යාපෘතිය අවසාන වන විට ඉතිරි වූ ප්‍රමාණය ආපසු ගෙවීම ඇතුළත් වී තිබුණ ද, එම ආපසු ගෙවීම රජයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඇතුළත් කර නොතිබුණි.

2016028 ට අදාළව 2021.10.25 වන දින සෘණ ප්‍රතිලබ්ධීන් සිදු වී ඇති අතර එය CSDRMS පද්ධතියට ඇතුළත් කර ඇත්තේ 2022 පෙබරවාරි මාසයේ දීය. ව්‍යාපෘතියට ලබා දුන් මූලික අත්තිකාරමෙන් ඉතුරු වූ ප්‍රමාණය ආපසු ගෙවීමකි.

රාජ්‍ය ණය ගැනීම්, ණය සේවාකරණය ගිණුම්ගත කිරීම විධිමත් පරිදි සිදු කළ යුතු වීම.

(ආ) රාජ්‍ය ණය ගිණුම්ගත කිරීමේ ක්‍රමවේදය

පහත සඳහන් නිරීක්ෂණයන් කරනු ලැබේ.

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
<p>රාජ්‍ය ණය ගිණුම්ගත කිරීම සඳහා රාජ්‍ය ගිණුම් දෙපාර්තමේන්තුව විසින් අනුගමනය කර තිබූ ගිණුම්කරණ ක්‍රමවේද / පදනම් වරින් වර වෙනස් කිරීම හේතුවෙන් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල සංගතභාවය ආරක්ෂා වී නොතිබුණු අවස්ථා නිරීක්ෂණය විය.</p>		
<p>(i) භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කරවල අවමිල ගිණුම්ගත නොකිරීම හේතුවෙන් 2019 දෙසැම්බර් 31 දිනට මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල රු.මිලියන 318,246 ක් අඩුවෙන් දක්වා තිබුණි. කෙසේ වුවද, මෙම අවමිල ගිණුම්ගත කිරීම සඳහා රු.බිලියන 318 ක ප්‍රතිපාදන සලසා ගත යුතුව තිබුණත්, ප්‍රායෝගිකව එවැනි විශාල ප්‍රතිපාදන ප්‍රමාණයක් සලසා ගැනීම අයවැය හිඟය ඉහළ යාමට හේතුවන හෙයින් 2016 වර්ෂයට පෙර නිකුත් කළ බැඳුම්කරවලට අදාළ අවමිල එම බැඳුම්කර කල්පිරෙන වර්ෂයේ දී ගැලපීම් කිරීමටත්, එතෙක් මූල්‍ය ප්‍රකාශනයන්හි සටහන් ලෙස එම බැඳුම්කර මුහුණත අගය හෙළිදරව් කිරීමටත් පියවර ගෙන ඇති බව රාජ්‍ය ගිණුම් දෙපාර්තමේන්තුව විසින් විගණනයට දන්වා තිබුණි. එසේ වුව ද, 2020 දෙසැම්බර් 31 දිනට එසේ ප්‍රතිපාදන ලබා ගැනීමකින් තොරව එම වටිනාකම ගිණුම්ගත කර තිබුණු අතර එම ශේෂය 2021 වර්ෂයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඇතුළත් කර තිබුණි.</p>	<p>2020.12.31 දිනට තව දුරටත් පරිණතවීමට තිබූ භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කරවල රු.මිලියන 291,166 ක් වූ අවමිල ප්‍රමාණය ගිණුම්ගත කරන ලදී. මෙම අවමිලට අදාළ බැඳුම්කර පරිණත වන විට ඒ සඳහා වාර්ෂිකව ප්‍රතිපාදන සලසා ගෙන ගිණුම්ගත කරනු ලැබේ.</p>	<p>රාජ්‍ය ණය ගැනීම්, ණය සේවාකරණය ගිණුම්ගත කිරීම විධිමත් පරිදි සිදු කළ යුතු වීම.</p>
<p>(ii) 2020 වර්ෂයේ විගණිත මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල මහ බැංකු අත්තිකාරම, දේශීය ණයක් ලෙස වර්ගීකරණය කර ඊට හේතු ද ඉදිරිපත් කර තිබුණි. නමුත් 2021 වර්ෂයේ දී එම මහ බැංකු අත්තිකාරම් ශේෂය වූ රු.මිලියන 150.1 ක්, දේශීය ණය වර්ගීකරණයෙන් ඉවත් කර වෙනමම අයිතමයක් ලෙස දක්වා තිබුණි.</p>	<p>මූල්‍ය ප්‍රකාශන සාධාරණ ලෙස ඉදිරිපත් කිරීම සඳහා මහ බැංකු අත්තිකාරම දේශීය ණය වර්ගීකරණයෙන් ඉවත් කර වෙනම අයිතමයක් ලෙස දක්වන ලදී.</p>	<p>රාජ්‍ය ණය ගැනීම්, ණය සේවාකරණය ගිණුම්ගත කිරීම විධිමත් පරිදි සිදු කළ යුතු වීම.</p>

(ඇ) විදේශාධාර ගිණුම්ගත කිරීම

1994 අප්‍රේල් 20 දිනැති අංක 30/94 දරන රාජ්‍ය ගිණුම් වක්‍රලේඛය ප්‍රකාරව, විදේශාධාර සම්බන්ධ සියළු ගනුදෙනු විදේශ සම්පත් දෙපාර්තමේන්තුවේ අධ්‍යක්ෂ ජනරාල් විසින් ඉටු කළ යුතුව තිබුණි. ඒ සම්බන්ධයෙන් සිදු කළ නියැදි විගණනයේදී පහත සඳහන් නිරීක්ෂණයන් කරනු ලැබේ.

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(i) 2021 වර්ෂයේ මහා භාණ්ඩාගාරයේ දැනුවත් වීමකින් තොරව ආයතන 2 ක් විසින් ව්‍යාපෘති 7 ක් සඳහා රු.මිලියන 24.77 ක විදේශ ප්‍රදාන සෘජුවම ලබා ගෙන තිබුණත්, එම ප්‍රදාන රජයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඇතුළත් කර නොතිබුණි.	අංක 30/94 දරන රාජ්‍ය ගිණුම් වක්‍රලේඛය පරිදි විදේශාධාර ලබා ගැනීම පිළිබඳ විමසිය යුත්තේ විදේශ සම්පත් දෙපාර්තමේන්තුවේ අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්ගෙන් වුව ද, විදේශාධාර සම්බන්ධ ගනුදෙනු සිදු කිරීම හෝ අදාළ ව්‍යවස්ථාපිත ආයතන වෙත නියෝග නිකුත් කිරීමේ බලයක් දෙපාර්තමේන්තුව සතු නොවේ.	ලැබී ඇති සියළු විදේශ ප්‍රදාන රජයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල නිවැරදිව ඇතුළත් කළ යුතු වීම.
(ii) 2020 වර්ෂයේ දී ශ්‍රී ලංකාවේ COVID 19 රෝග ව්‍යාප්තිය ආරම්භවීමත් සමඟ විවිධ විදේශ රාජ්‍යයන්, දේශීය හෝ විදේශීය ආයතන, සංවිධාන හා පුද්ගලයන් සහ දේශීය හා විදේශීය රාජ්‍ය නොවන සංවිධාන විසින් සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයට, ඒ යටතේ වන රෝහල් හා අනෙකුත් සෞඛ්‍ය ආයතන වෙත 2020 හා 2021 වර්ෂවල දී වටිනාකම තක්සේරු කළ මූල්‍ය හා මූල්‍ය නොවන ආධාර හා පරිත්‍යාග වශයෙන් රු.මිලියන 1,949 ක් ලැබී තිබුණි. එම පරිත්‍යාග මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඇතුළත් කර නොතිබුණි. එමෙන්ම 2020 හා 2021 වර්ෂවල දී ඉහත සඳහන් කළ පාර්ශවයන්ගෙන් ලැබී තිබුණු භාණ්ඩ අයිතම 162,465 ක වටිනාකම තක්සේරු කර මූල්‍ය ප්‍රකාශනවලට ඇතුළත් කිරීමට කටයුතු කර නොතිබුණි.	ඉහත වක්‍රලේඛය ප්‍රකාරව විදේශාධාර ප්‍රදාන, විදේශ සම්පත් දෙපාර්තමේන්තුවේ අධ්‍යක්ෂ ජනරාල් හරහා පමණක් ලබා ගැනීම ප්‍රධාන ගණන්දීමේ නිලධාරී හා ගණන්දීමේ නිලධාරීන්ගේ වගකීමකි. මේ සම්බන්ධව සියළු ප්‍රධාන ගණන්දීමේ හා ගණන්දීමේ නිලධාරීන් දැනුවත් කර ඇත. එසේම පරිත්‍යාග භාණ්ඩ ලේඛන ගත කිරීම ඔවුන්ගේ වගකීමක් වන අතර එසේ නොකිරීම හේතුවෙන් මෙම අයිතම මූල්‍ය ප්‍රකාශනවලට ඇතුළත් කර නොමැත.	ලැබී ඇති සියළු විදේශ ප්‍රදාන රජයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල නිවැරදිව ඇතුළත් කළ යුතු වීම.

(ඇ) රජය සතු ව්‍යාපාරවල ප්‍රාග්ධන දායකත්වය

2021 දෙසැම්බර් 31 දිනට රජය සතු ව්‍යාපාරවල ප්‍රාග්ධන දායකත්වය රු.මිලියන 760,777.41 ක් වූ අතර මේ සම්බන්ධයෙන් පහත සඳහන් නිරීක්ෂණයන් කරනු ලැබේ.

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
<p>(i) රජය විසින් ලබා දුන් උපණයක් සීමාසහිත මිල්කෝ (පෞද්ගලික) සමාගම විසින් නොගෙවා තිබුණු අතර, භාණ්ඩාගාරය විසින් එම ණය මුදල කපාහැර තිබුණි. ඒ සඳහා මුදල් රෙගුලාසි ප්‍රකාරව කටයුතු කර නොතිබුණි. එසේ කපාහැර තිබුණු ආදායම එම සමාගමේ ප්‍රාග්ධනයට රජයේ දායකවීමක් ලෙස මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල දක්වා තිබුණි. එම ගනුදෙනුව වාර්ෂික විසර්ජන පනතෙන් ප්‍රතිපාදන ලබා ගෙන සිදු කළ යුතුව තිබුණත්, එසේ සිදු කළ බවට තොරතුරු විගණනයට ඉදිරිපත් කර නොතිබුණි.</p>	<p>මෙම හිමිකම් දායක මුදල් ගිණුම්ගත කිරීම සඳහා වර්ෂය තුළ ප්‍රතිපාදන වෙන් කර නොතිබුණි. අංක 21/0199/323/012 හා 2021.01.11 දිනැති කෘෂිකර්ම අමාත්‍යතුමා විසින් ඉදිරිපත් කළ අමාත්‍ය මණ්ඩල පත්‍රිකාව හා තීරණය ප්‍රකාරව උප ණය හා ඊට අදාළ පොලිය පොත්වලින් ලියා හැරීමට අනුමැතිය ලබා දී ඇත.</p>	<p>ඒකාබද්ධ අරමුදලට වැය බරක් වන වියදම් විධිමත් පරිදි ගිණුම්ගත කළ යුතු වීම.</p>
<p>(ii) රාජ්‍ය සංස්ථා හා කොටස් හිමිකාරිත්වය දරන රාජ්‍ය ව්‍යාපාර හා සමාගම් 13 ක් විසින් ඉදිරිපත් කරන ලද සෘජු ශේෂ සනාථ කිරීම් අනුව 2021 දෙසැම්බර් 31 දිනට එම ආයතනයන්හි ප්‍රාග්ධන දායකත්වය රු.මිලියන 439,639 ක් වූ අතර මූල්‍ය ප්‍රකාශන අනුව එම ශේෂය රු.මිලියන 411,874 ක් විය. ඒ අනුව 2021 දෙසැම්බර් 31 දිනට මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල රජයේ ප්‍රාග්ධන දායකත්වය රු.මිලියන 27,765 ක් අඩුවෙන් දක්වා තිබුණි. 2021 දෙසැම්බර් 31 දිනට රජයට අයත් සීමිත සමාගම් 5 ක් විසින් ඉදිරිපත් කළ සෘජු ශේෂ සනාථ කිරීම්වල රජයේ මුළු ප්‍රාග්ධන දායකත්වයේ වටිනාකම සඳහන් වී නොතිබුණු අතර කොටසක වෙළඳපල වටිනාකම දක්වා තිබුණි. තව ද රජයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල එම ආයතනයන්හි කොටස් හිමිකාරිත්වයේ වටිනාකම කොටස්වල නාමික අගය පදනම් කරගෙන හඳුනාගෙන රු.මිලියන 48 ක් ලෙස දක්වා තිබුණි.</p>	<p>එකඟ වෙමි. පෙන්වා දී ඇති වෙනස්කම් නිවැරදි කිරීමට කටයුතු කරනු ලැබේ.</p>	<p>රාජ්‍ය ව්‍යාපාර වෙත ලබා දෙන ප්‍රාග්ධන දායකත්වය විධිමත් අයුරින් ගිණුම්ගත කළ යුතු වීම.</p>

(ඉ) කුලී හා වැඩ අත්තිකාරම්

පහත සඳහන් නිරීක්ෂණය කරනු ලැබේ.

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
<p>රජයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන අනුව ශීර්ෂ - 290 ධීවර හා ජලජ සම්පත් දෙපාර්තමේන්තුවේ 2021 දෙසැම්බර් 31 දිනට කුලී හා වැඩ අත්තිකාරම් ශේෂය රු.8,518,925 ක් වී තිබුණි. 2021 වර්ෂයේ එම දෙපාර්තමේන්තුවේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන අනුව කුලී හා වැඩ අත්තිකාරම් ගිණුමේ ශේෂයක් නොතිබුණි.</p>	<p>මෙම කුලී හා වැඩ අත්තිකාරම් ගිණුමේ ශේෂය රජයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල දක්වා ඇත.</p>	<p>මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඇතුළත් වටිනාකම් අදාළ අනෙකුත් මූල්‍ය ප්‍රකාශන සමඟ සැසඳීම කළ යුතු වීම.</p>

(ඊ) භාණ්ඩාගාර අනුමත අත්තිකාරම්

2021 දෙසැම්බර් 31 දිනට භාණ්ඩාගාර අනුමත අත්තිකාරම් ගිණුම්වල ශේෂ එකතුව ලෙස රු.15,727,677,533 ක් දක්වා තිබුණි. එම ශේෂ සම්බන්ධයෙන් සිදු කළ නියැදි විගණනයේ දී අනාවරණය වූ නිරීක්ෂණයන් පහත දැක්වේ.

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
<p>(i) 2021 දෙසැම්බර් 31 දින වන විට වර්ෂ ගණනාවක සිට පැවත එන රජයේ අනුමත භාණ්ඩාගාර අත්තිකාරම් ගිණුම් යටතේ එකතුව රු.මිලියන 1,373 ක හර ශේෂ හා එකතුව රු.මිලියන 20 ක බැර ශේෂ පැවැතුණි. එම ශේෂ සම්බන්ධව දිගින් දිගට විගණනයේ දී කළ විමසුම්වලදී මු.රෙ 518 ප්‍රකාරව කටයුතු කර ඒවා වසා දැමීමට පියවර ගන්නා බව දන්වා තිබුණි. ඉන් අත්තිකාරම් ගිණුම් තුනක ශේෂයන් 2022 වර්ෂයේ දී නිරවුල් කර වසා දමා තිබුණි. ඉතිරි අත්තිකාරම් ගිණුම්වල ශේෂයන් 2022 මැයි 19 දින වන විටත් වසා දැමීමට කටයුතු කර නොතිබුණි.</p>	<p>මු.රෙ. 518 ප්‍රකාරව ගිණුම් පියවිය යුත්තේ ගිණුම් පවත්වාගෙන ගිය අමාත්‍යාංශය හෝ දෙපාර්තමේන්තුව විසිනි. 2004 වර්ෂයට පෙර වර්ෂවල තොරතුරුවලට අදාළ දෘෂ්ටිකෝණය පවතී. 2022 අප්‍රේල් පිටපත් විනාශ වී ඇති බැවින් තොරතුරු ලබා ගැනීමේ දුෂ්කරතා පවතී. 2022 අප්‍රේල් මාසය වන විට ගිණුම් 3 ක් පියවා ඇති අතර ගිණුම් 7 ක් පියවන ලෙස උපදෙස් ලබා දී ඇත.</p>	<p>අක්‍රීය ගිණුම්වල පවතින ශේෂයන් පරීක්ෂා කර බලා අවශ්‍ය කටයුතු කළ යුතු වීම.</p>

- (ii) ශීර්ෂ 111 සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශය යටතේ රු.1,221,650,996 ක ගබඩා සහ අනෙකුත් අත්තිකාරම් ගිණුම් ආරම්භක ශේෂයක් පැවැතුණ ද, ඊට හේතු විමසීමේ දී කිසිදු පදනමක් නොමැතිව නාම මාත්‍රිකව මෙම ශේෂය පවත්වාගෙන යන බව විගණනයේ දී නිරීක්ෂණය විය. ඊට අදාළව විගණන විමසුම් වරින් වර නිකුත් කර තිබුණත්, 2022 මැයි 20 දින වන විටත් ඒ සඳහා කඩිනම් පියවර ගෙන නොතිබුණි.

(උ) මූල්‍ය නොවන වත්කම්

2021 දෙසැම්බර් 31 දිනට මූල්‍ය නොවන වත්කම් වශයෙන් රු.මිලියන 1,850,007 ක් දක්වා තිබුණි. මේ සම්බන්ධයෙන් සිදු කළ නියැදි විගණනයේ දී අනාවරණය වූ නිරීක්ෂණයන් පහත දැක්වේ.

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
<p>(i) 2017 මාර්තු 20 දිනැති අංක MF/NB/01/CM/2017/85 දරන “ආරක්ෂක අමාත්‍යාංශය විසින් සංවර්ධන ව්‍යාපෘති සඳහා දේශීය බැංකුවලින් ලබාගත් ණය සහ පොලී ගිණුම්වලට ඇතුළත් කිරීම” යන මෑයෙන් මුදල් අමාත්‍යවරයා ඉදිරිපත් කළ අමාත්‍ය මණ්ඩල සංදේශය මඟින් පුද්ගල අනන්‍යතා මහලේකම් කාර්යාල ගොඩනැගිල්ලේ වටිනාකම රජයේ වත්කම් ලේඛනයට ඇතුළත් කිරීම සඳහා අනුමැතිය ඉල්ලා තිබුණු අතර 2017 අප්‍රේල් 05 දිනැති අංක අමප/17/0632/719/062 දරන අමාත්‍ය මණ්ඩල තීරණය මඟින් ඒ සඳහා අනුමැතිය ලබා දී තිබුණ ද, 2021 දෙසැම්බර් 31 දින වන විටත් එම වත්කම ලේඛනගත කිරීමට කටයුතු කර නොතිබුණි.</p>	<p>මූල්‍ය නොවන වත්කම් ගිණුම් ගත කිරීම සඳහා අවශ්‍ය වන උපදෙස් රාජ්‍ය ගිණුම් දෙපාර්තමේන්තුව විසින් ලබා දී ඇති අතර නිසි පරිදි තම වත්කම් ගිණුම් ගත කිරීමේ වගකීම අදාළ වැය ශීර්ෂයේ ප්‍රධාන ගණන්දීමේ නිලධාරී / ගණන්දීමේ නිලධාරී සතු වගකීමකි.</p>	<p>රජයේ සියළු වත්කම් ගිණුම්ගත කළ යුතු වීම.</p>
<p>(ii) 2006 වර්ෂයේ සිට 2021 වර්ෂය දක්වා රාජ්‍ය ආයෝජන වශයෙන් එකතුව රු.බිලියන 8,199 ක ප්‍රමාණය මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශවල භෞතික වත්කම් ඉදි කිරීම හෝ මිල දී ගැනීම හා වෙනත් ආයෝජන අත්පත් කර ගැනීම් ලෙස දක්වා තිබුණි. නමුත් 2021 වර්ෂයේ මූල්‍ය තත්ත්වය පිළිබඳ ප්‍රකාශයේ මූල්‍ය නොවන වත්කම් වශයෙන් ඉන්</p>	<p>මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශයේ භෞතික වත්කම් ඉදි කිරීම හෝ මිල දී ගැනීම හා වෙනත් ආයෝජන අත්පත් කර ගැනීම යන අයිතමය යටතේ මූලධන වත්කම් පුනරුත්ථාපනය හා වැඩි දියුණු කිරීම, මූලධන වත්කම් අත්පත් කර ගැනීම්, හැකියා වර්ධනය හා වෙනත්</p>	<p>මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශයේ සඳහන් අත්පත් කරගත් මූල්‍ය හා මූල්‍ය නොවන වත්කම් ප්‍රමාණය මූල්‍ය තත්ත්වය පිළිබඳ ප්‍රකාශයේ මූල්‍ය හා මූල්‍ය නොවන</p>

රු.බිලියන 1,850 ක වත්කම් පමණක් හඳුනා ගෙන ගිණුම්ගත කර තිබුණි. එම වියදම තුළ වූ උප ණය රු.බිලියන 173 ක් ද රාජ්‍ය ව්‍යවසායන් වෙත කරන ලද ප්‍රාග්ධන දායකත්වය රු.බිලියන 761 ක් වශයෙන් එකතුව රු.බිලියන 934 ක මූල්‍ය වත්කම් ගිණුම්ගත කර තිබුණි. ඒ අනුව සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විට මූල්‍ය හා මූල්‍ය නොවන වත්කම් වශයෙන් එකතුව රු.බිලියන 2,784 ක් ගිණුම් ගත කර තිබුණි. මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශවල සඳහන් කර තිබුණු භෞතික වත්කම් ඉදි කිරීම හෝ මිල දී ගැනීම හා වෙනත් ආයෝජන අත්පත් කර ගැනීමවල එකතුව රු.බිලියන 8,199 කින් රු.බිලියන 5,415 ක් හෙවත් සියයට 66 ක් වටිනා වත්කම් හඳුනා ගෙන ගිණුම්ගත කිරීමට අපොහොසත් වී තිබුණි. 2005 වර්ෂයේ සිට 2014 වර්ෂය දක්වා කාල පරාසය තුළ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල මූල්‍ය නොවන වත්කම් ගිණුම්ගත කර නොතිබුණු අතර, එය 2015 වර්ෂයේ සිට ගිණුම්ගත කිරීම ආරම්භ කර තිබුණි.

මූලධන වියදම් යන සියලුම වත්කම් කාණ්ඩය අයිතමයන් ඇතුළත් වේ. මෙම යටතේ ද අයිතමයන් අතරින් මූලධන ගිණුම්ගත කළ යුතු වත්කම් අත්පත් කර ගැනීම් වීම. යටතේ වන වියදම් පමණක් මූල්‍ය නොවන වත්කම් යටතේ ප්‍රාග්ධනික කෙරේ.

(ඌ) භාණ්ඩාගාර ඇපකර

පහත සඳහන් නිරීක්ෂණය කරනු ලැබේ.

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
<p>ශ්‍රී ලංකන් ගුවන් සමාගමේ 2021 මාර්තු 31 දින වන විට පැවැති රු.බිලියන 371,734 ක් වූ සමුච්චිත අලාභය සඳහා එම සමාගම ප්‍රතිව්‍යුහගතකරණය කරන තෙක් බලපැවැත්වෙන පරිදි භාණ්ඩාගාර ලේකම්ගේ 2022 පෙබරවාරි 24 දිනැති අංක PED/S/SLA/1/11(ii) දරන තහවුරු කිරීමේ ලිපිය මඟින් භාණ්ඩාගාර ඇපකරයක් ලබා දී ඇති බව විගණකාධිපති වෙත දන්වා තිබුණි. එම ඇපකරය මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල හෙලිදරව්කර නොතිබුණි.</p>	<p>2016 වර්ෂයේ සිට දිගින් දිගටම මෙලෙස සහන ලිපි නිකුත් කර ඇති අතර මෙය සාමාන්‍යයෙන් නිකුත් කරන භාණ්ඩාගාර ඇපකරයකට වෙනස් වන බැවින් ඇපකර ලැයිස්තුවට ඇතුළත් කර නොමැත.</p>	<p>නිවැරදි හා යාවත්කාලීන තොරතුරු ඇතුළත් කරමින් මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කළ යුතු වීම.</p>

(ඵ) අක්‍රීය ගිණුම්

පහත සඳහන් නිරීක්ෂණය කරනු ලැබේ.

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
<p>2021 වර්ෂයේ රජයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල අක්‍රීය ගිණුම් 02 කට අදාළව එකතුව රු.මිලියන 1,007 ක ශේෂ දීර්ඝ කාලයක් මුළුල්ලේ අක්‍රීයව පැවතුණි. එමෙන්ම රජයේ අත්තිකාරම් කාර්යයන්ට අදාළ ගිණුම්වල වර්ෂ ගණනාවක සිට නිරවුල් නොවී එකතුව රු.8,792,222 ක ශුද්ධ ශේෂයයන් පැවැත එමින් තිබුණි. එම ශේෂයන් තුළ එකතුව රු.233,298 ක් වූ සෘණ ශේෂයන් ද පැවැතුණි.</p>	<p>මෙම ගිණුම් නිරවුල් කිරීම සඳහා අවශ්‍ය උපදෙස් අදාළ දෙපාර්තමේන්තුව වෙත ලබා දී ඇත.</p>	<p>දීර්ඝකාලීනව පවතින ශේෂ පිළිබඳව පරීක්ෂා කර මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල සත්‍ය වශයෙන් පවතින ශේෂ පමණක් ගිණුම්ගත කළ යුතු වීම.</p>

(ඵ) මූල්‍ය තත්ත්වය පිළිබඳ ප්‍රකාශනය හා මූල්‍ය කාර්යසාධන ප්‍රකාශනය විභේදිතව පැවතීම

පහත සඳහන් නිරීක්ෂණය කරනු ලැබේ.

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
<p>රජයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල අන්තර්ගත මූල්‍ය කාර්යසාධන ප්‍රකාශය සහ මූල්‍ය තත්ත්වය පිළිබඳ ප්‍රකාශය අතර සෘජු සම්බන්ධතාවයක් නොතිබුණි. එනම් මූල්‍ය කාර්යසාධන ප්‍රකාශය තුළින් හුදෙක්ම සමාලෝචිත වර්ෂයේ අයවැයට අදාළ සත්‍ය තත්ත්වය නිරූපණයක් පමණක් සිදු කර තිබුණු අතර ඉන් වර්ෂයට අදාළ උනන්දුවකින් හෝ අතිරික්තයක් ගණනය කර එම උනන්දුව හෝ අතිරික්තය මූල්‍ය තත්ත්වය පිළිබඳ ප්‍රකාශයට ගලපා නොතිබුණි. ඒ අනුව මූල්‍ය කාර්යසාධන ප්‍රකාශය සහ මූල්‍ය තත්ත්වය පිළිබඳ ප්‍රකාශය විභේදිතව පැවතුණි.</p>	<p>2021 වර්ෂය සඳහා වන රජයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශ පිළියෙල කර ඇත්තේ පසුගිය වර්ෂ කිහිපයක සිටම භාවිත වන ආකෘතිය මත පදනම්වය. කෙසේ වුව ද, ඉදිරියේ දී හඳුන්වාදීමට අපේක්ෂිත ගිණුම්කරණ රාමුව හා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත අනුව ගිණුම් පිළියෙල කිරීමේ දී විගණනය මගින් පෙන්වා දී ඇති තත්ත්වය නිවැරදි වේයැයි අපේක්ෂා කෙරේ.</p>	<p>මූල්‍ය තත්ත්වය පිළිබඳ ප්‍රකාශය හා මූල්‍ය කාර්යසාධන ප්‍රකාශය අතර පැවතිය යුතු සම්බන්ධතාවය තහවුරු කළ යුතු වීම.</p>

(ඔ) ව්‍යවස්ථාපිත සහ වෙනත් අරමුදල්

පහත සඳහන් නිරීක්ෂණය කරනු ලැබේ.

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
<p>මූල්‍ය තත්ත්වය පිළිබඳ ප්‍රකාශයෙහි ව්‍යවස්ථාපිත සහ වෙනත් අරමුදල්වල එකතුව රු.බිලියන 14,979 ක් වී තිබුණ ද, ස්කන්ධය වෙනස්වීමේ ජරකාශයෙහි රු.බිලියන 939 ක හර වටිනාකමක් පමණක් දක්වා තිබුණි. එහි දී ස්කන්ධය කෙරෙහි සෘජුවම හා ප්‍රමාණාත්මක ලෙස බලපෑමක් ඇති ශුද්ධ වත්කම් ගැලපුම් ගිණුමේ හර ශේෂය වන රු.බිලියන 14,040 වටිනාකම ස්කන්ධය වෙනස්වීමේ ප්‍රකාශයෙහි දක්වා නොතිබුණි.</p>	<p>ශුද්ධ වත්කම් ගැලපුම් ගිණුම ව්‍යවස්ථාපිත හෝ වෙනත් අරමුදලක් ලෙස නොසැලකෙන බැවින් එය ස්කන්ධය වෙනස් වීමේ ප්‍රකාශයෙහි දක්වා නොමැත. කෙසේ වුවද, ශුද්ධ වත්කම් ගැලපුම් ගිණුමට අදාළ වටිනාකම් මූල්‍ය ප්‍රකාශවල සටහන් අංක 26 යටතේ සවිස්තරාත්මකව දක්වා ඇත. ස්කන්ධය තුළ ඇති එක් එක් සංචිතයේ/අරමුදලේ ස්වභාවය හා අරමුණු පිළිබඳව පැහැදිලි කිරීමේ සටහන් යටතේ හෙළිදරව් කර ඇත.</p>	<p>නිවැරදි තොරතුරු ඇතුළත් කර මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කළ යුතු වීම.</p>

(ඕ) වත්කම් හා වගකීම් වර්ගීකරණය

පහත සඳහන් නිරීක්ෂණය කරනු ලැබේ.

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
<p>මූල්‍ය තත්ත්වය පිළිබඳ ප්‍රකාශයෙහි අඩංගු වත්කම් හා වගකීම්, ජංගම හා ජංගම නොවන ලෙස වර්ගීකරණය කර නොතිබුණි. මේ හේතුවෙන් මූල්‍ය ප්‍රකාශන පරිශීලකයන්ට හා ඒ පිළිබඳව උනන්දුවක් දක්වන පාර්ශවයන්ට ඉදිරි වර්ෂය තුළ දී රජය විසින් ගෙවා නිම කළ යුතු බාහිර වගකීම් ප්‍රමාණය පිළිබඳව පැහැදිලි අවබෝධයක් ලබාගත නොහැකි විය.</p>	<p>ඉදිරියේ දී හඳුන්වා දීමට සැලසුම් කර ඇති ගිණුම්කරණ රාමුව හා ප්‍රමිත අනුව අදාළ වර්ගීකරණයන් කිරීමට අපේක්ෂිතය.</p>	<p>නිවැරදි තොරතුරු ඇතුළත් කර මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කළ යුතු වීම.</p>

(ක) මුළු වත්කම්වලට වඩා මුළු බාහිර වගකීම් වැඩි වීම

පහත සඳහන් නිරීක්ෂණය කරනු ලැබේ.

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
<p>මූල්‍ය තත්ත්වය පිළිබඳ ප්‍රකාශය අනුව මුළු බාහිර වගකීම්වල වටිනාකම රු.බිලියන 17,817 ක් වුව ද, එයට සාපේක්ෂව මුළු වත්කම්වල වටිනාකම රු.බිලියන 2,838 ක් පමණක් වීම හේතුවෙන් මුළු වත්කම්වලට වඩා මුළු බාහිර වගකීම් රු.බිලියන 14,979 කින් ඉක්මවා තිබුණි.</p>	<p>රජයට අයත් මුළු මූල්‍ය නොවන වත්කම් වටිනාකම මේ වන විට සම්පූර්ණයෙන් ගිණුම්ගත කර අවසන් කර නොමැත. තව ද රජයේ වගකීම් යටතේ සඳහන් කර ඇති ණය මුදල් භාවිත කරමින් අත්පත් කරගෙන ඇති හෝ ඉදිකර ඇති යම් යම් වත්කම් අදාළ රාජ්‍ය ව්‍යාපාරවල මූල්‍ය ප්‍රකාශවල ඇතුළත් වේ. රාජ්‍ය ව්‍යාපාර ද ඇතුළුව මුළු රාජ්‍ය අංශයටම අදාළව ඒකාබද්ධ ගිණුම් පිළියෙල කිරීමේ දී මෙම තත්ත්වය නිරාකරණය වෙතැයි අපේක්ෂා කෙරේ.</p>	<p>රජය සතු සියළු වත්කම් ගිණුම්ගත කිරීමට කඩිනමින් පියවර ගත යුතු වීම.</p>

(ඟ) විදේශ ව්‍යවහාර මුදල් ගනුදෙනු

පහත සඳහන් නිරීක්ෂණය කරනු ලැබේ.

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
<p>රජයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල වැදගත් ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්ති යටතේ (significant Accounting Policies) විදේශ ව්‍යවහාර මුදල් ගනුදෙනු සම්බන්ධ ජර්නලිසියෙහි ගනුදෙනුවලින් පැන නගින හුවමාරු වෙනස්කම් (Exchange differences)/ විදේශ විනිමය හුවමාරු ලාභ හෝ අලාභ මූල්‍ය කාර්යසාධන ප්‍රකාශයේ ගැලපිය යුතු වුවත්, සමාලෝචිත වර්ෂයේ දී ගණනය කරන ලද රු.මිලියන 363,648 ක විදේශ විනිමය හුවමාරු අලාභය මූල්‍ය තත්ත්වය පිළිබඳ ප්‍රකාශයෙහි ශුද්ධ වත්කම් ගැලපුම් ගිණුමට ගලපා තිබුණි.</p>	<p>රජයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශවල වැදගත් ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්ති (Significant Accounting Policies) යටතේ විදේශ මුදල් ගනුදෙනු සම්බන්ධ ප්‍රතිපත්තියෙහි අදාළ හුවමාරු වෙනස්කම් මූල්‍ය කාර්යසාධන ප්‍රකාශයේ ගලපන බවට සඳහන් කර නොමැති අතර එහි සඳහන් කර ඇත්තේ අදාළ හුවමාරු වෙනස්කම් ප්‍රධාන ලෙජර් ගිණුම් හරහා ගලපන බවයි.</p>	<p>නිවැරදි තොරතුරු ඇතුළත් කර මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කළ යුතු වීම.</p>

(ව) ක්ෂය ප්‍රතිපාදන නොකිරීම

පහත සඳහන් නිරීක්ෂණය කරනු ලැබේ.

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
<p>රජයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන තුළ ඉඩම්, නොනිම් වැඩි හැර එකතුව රු.මිලියන 700,951 වටිනා මූල්‍ය නොවන වත්කම් වෙනුවෙන් විවික්ෂණ ගිණුම්කරණ සංකල්පයට අනුව ක්ෂය ප්‍රතිපාදනය සිදු කර නොතිබුණි. තව ද මෙම වත්කම්වල අවශේෂ වටිනාකම සහ ප්‍රයෝජනවත් ජීවිත කාලය අඩු තරමින් සෑම මුදල් වර්ෂයක් අවසානයේ දීම සමාලෝචනය කළ යුතු වුවත්, එසේ සිදු කර නොතිබුණි. ඒ අනුව මෙම වත්කම්වල සම්පූර්ණ ක්ෂය හා සම්පූර්ණ හානිකරණ අලාභ වෙනම එය අඩු කිරීමෙන් පසු ලැබෙන ධාරණ අගය (Carrying amount) පිළිබඳව රජයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන පරිශීලකයන්ට නිශ්චිත අවබෝධයක් ලබාගැනීමේ අවස්ථාව අහිමි වී තිබුණි.</p>	<p>රජය සතු සියලුම මූල්‍ය නොවන වත්කම් හඳුනා ගෙන ගිණුම්ගත කිරීමේ කටයුතු දැනට සිදු කර ගෙන යමින් පවතින අතර එම ක්‍රියාවලිය අවසන් කර යෝජිත ගිණුම්කරණ රාමුව හා ප්‍රමිත හඳුන්වා දීමෙන් අනතුරුව සුදුසු ක්ෂය ප්‍රතිපත්තියක් (Depreciation Policy) හඳුන්වාදීමට අපේක්ෂිතය.</p>	<p>නිවැරදි තොරතුරු ඇතුළත් කර මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කළ යුතු වීම.</p>

(ඡ) අධි වැය

පහත සඳහන් නිරීක්ෂණය කරනු ලැබේ.

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
<p>පාර්ලිමේන්තුව විසින් අනුමත කළ වාර්ෂික අයවැය ඇස්තමේන්තු අනුව හා 2020 අංක 7 දරන විසර්ජන පනතේ සඳහන් විධිවිධාන ප්‍රකාරව කටයුතු කර සංශෝධනය කර තිබූ ශුද්ධ ප්‍රතිපාදනය පදනම් කරගෙන උපයෝජනය සිදු කළ යුතුව තිබුණි. එසේ වුව ද, ශීර්ෂ 422 - දහම් පාසල් පිරිවෙන් හා භික්ෂු අධ්‍යාපන රාජ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ 422-2-3-3-1001 දරන වැය විෂය සඳහා සලසා තිබුණු රු.3,280,318,000 ක ශුද්ධ ප්‍රතිපාදනය රු.74,355,089 කින් ඉක්මවා රු.3,354,673,089 ක් උපයෝජනය කර තිබුණි. මේ අනුව එම වැය ශීර්ෂයේ රු.74,355,089 ක අධිවැයක් අනාවරණය විය.</p>	<p>අනුමත වාර්ෂික අයවැය ඇස්තමේන්තු හා වාර්ෂික විසර්ජන පනතේ සඳහන් විධිවිධාන ප්‍රකාරව ප්‍රතිපාදන උපයෝජනය කිරීම අදාළ ප්‍රධාන ගණන්දීමේ නිලධාරී සතු වගකීමකි.</p>	<p>පාර්ලිමේන්තුව අනුමත කළ සීමා විධිමත් පරිදි සංශෝධනයන් රහිතව එම ප්‍රතිපාදන ඉක්මවා වියදම් නොකළ යුතු වීම.</p>

(ට) සීමා නොපිළිපැදීම්

2020 අංක 7 දරන විසර්ජන පනතේ තෙවන උපලේඛනය යටතේ වන පහත විස්තර සඳහන් රජයේ අත්තිකාරම් කාර්යයන් වෙනුවෙන් පාර්ලිමේන්තුව විසින් අනුමත කළ සීමාවන් නොපිළිපැද ඇති බව භාණ්ඩාගාර පොත් අනුව අනාවරණය විය. පනතේ 8 (1) (ආ) වගන්තිය ප්‍රකාරව 2022 මැයි 31 දින වන විට එම සීමාවන් සංශෝධනය කර ගත යුතුව තිබුණත්, 2022 අගෝස්තු 31 දින වන විටත් එම සීමාවන් සංශෝධනය කර නොතිබුණි.

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(i) රාජ්‍ය අමාත්‍යාංශයක හා දිස්ත්‍රික් ලේකම් කාර්යාලයක රජයේ නිලධාරීන්ට අත්තිකාරම් කාර්යයන් 02 කට අදාළව උපරිම වියදම් සීමාව පිළිවෙළින් රු.32,000,000 ක් හා රු.17,000,000 ක් වී තිබුණි. සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විට එම අමාත්‍යාංශය හා කාර්යාලය විසින් එම සීමාවන් පිළිවෙළින් රු.1,401,679 කින් හා රු.208,590 කින් ඉක්මවා අත්තිකාරම් ගෙවා තිබුණි.	අනුමත සීමා තුළ කටයුතු කිරීම අදාළ ප්‍රධාන ගණන්දීමේ නිලධාරී සතු වගකීමකි.	විසර්ජන පනතේ විධිවිධාන ප්‍රකාර සීමාවන් තුළ කටයුතු කළ යුතු වීම.
(ii) තවත් රාජ්‍ය අමාත්‍යාංශයකට අදාළව රජයේ නිලධාරීන්ට අත්තිකාරම් කාර්යයන් වෙනුවෙන් රු.525,000,000 ක අවම ලැබීම් සීමාවක් පනවා තිබුණි. සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විට ඉන් රු.457,952,411 ක ලැබීම් රැස් කර තිබුණි. ඒ අනුව, රු.67,047,589 කින් සීමාවට ළඟා වී නොතිබුණි.	-එම-	-එම-
(iii) 2021 වර්ෂයේ ක්‍රියාත්මක නොවූ කොමිෂන් සභා කාර්යාල දෙකක් වෙනුවෙන් වාර්ෂික විසර්ජන පනත මඟින් රජයේ නිලධාරීන්ට අත්තිකාරම් කාර්යයන් දෙකක් වෙනුවෙන් පිළිවෙළින් රු.500,000 ක් හා රු.200,000 බැගින් අවම ලැබීම් සීමාවන් පනවා තිබුණත්, සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විටත් ඉන් කිසිදු ලැබීමක් වාර්තා වී නොතිබුණි.	-එම-	-එම-
(iv) තවත් රාජ්‍ය අමාත්‍යාංශයක උපරිම හර ශේෂ සීමාව රු.20,000,000 ක් ලෙස දක්වා තිබුණි. නමුත් සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විට එම ශේෂය රු.24,602,727 ක් වී තිබුණි. ඒ අනුව, හර ශේෂ සීමාව රු.4,602,727 කින් ඉක්මවා තිබුණි.	-එම-	-එම-

(ඩ) ඉන්ධන මිල ස්ථායීකරණ අරමුදල

පහත සඳහන් නිරීක්ෂණය කරනු ලැබේ.

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
<p>භාණ්ඩාගාර මෙහෙයුම් දෙපාර්තමේන්තුව වෙත ඉන්ධන ස්ථායීකරණ අරමුදලෙන් 2020 දෙසැම්බර් 31 දිනට අයවිය යුතු රු.26,673,196,758 ක් 2021 වර්ෂයේ රජයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල මූල්‍ය තත්ත්වය පිළිබඳ ප්‍රකාශයේ වගකීමක් (සෘණ වටිනාකමක්) ලෙස දක්වා විවිධ ගිණුම් යටතේ ඉන්ධන මිල ස්ථායීකරණ ගිණුම ලෙස නම් කර වරදවා දක්වා තිබුණි.</p>	<p>මෙම ගිණුම ප්‍රධාන ලෙජර ගිණුමක් වන බැවින් මූල්‍ය තත්ත්ව ප්‍රකාශයේ විවිධ ගිණුම් යටතේ දක්වා ඇත.</p>	<p>නිවැරදි තොරතුරු මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඇතුළත් කළ යුතු වීම.</p>

(ණ) උපචිත පදනම යටතේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීම

පහත සඳහන් නිරීක්ෂණය කරනු ලැබේ.

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
<p>2005 වර්ෂයේ සිට හඳුන්වා දුන් ගිණුම් ආකෘතියට අනුව, මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීම ආරම්භ කර තිබුණු අතර 2018 වර්ෂයේ අයවැය යෝජනා 254 අනුව, වර්ෂ 10 ක් තුළ දැනට භාවිත කරන වැඩි දියුණු කළ මුදල් පදනම් ක්‍රමයේ සිට උපචිත පදනම් ගිණුම් ක්‍රමය යටතේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීම සඳහා පරිවර්තනය කිරීමට තීරණය කර තිබුණි. එම අමාත්‍ය මණ්ඩල අනුමැතියට අදාළව ඉදිරිපත් කළ මාර්ග සැලැස්මේ (Road map) ඇතුළත් කාර්යයන්වලට අදාළ කාල රාමුව රාජ්‍ය ගිණුම් දෙපාර්තමේන්තුව විසින් සංශෝධනය කර තිබුණ ද, ඒ සඳහා විධිමත් අනුමැතියක් ලබාගෙන නොතිබුණි. තව ද අමාත්‍ය මණ්ඩල සටහන අනුව සෑම වර්ෂයක් අවසාන වී මාසයකට පසු අදාළ ක්‍රියාවලියේ ප්‍රගතිය අමාත්‍ය මණ්ඩලය වෙත වාර්තා කළ යුතු වුවත්, 2022 මැයි 20 දින වන විටත් එලෙස ප්‍රගතිය වාර්තා කර නොතිබුණි. පරිවර්තන ක්‍රියාවලිය පිළිබඳව නිශ්චිත ප්‍රතිපත්තියමය තීරණයකට එළඹීමෙන් අනතුරුව අදාළ</p>	<p>විගණන නිරීක්ෂණ සමඟ එකඟ වෙමි.</p>	<p>නිවැරදි තොරතුරු ඇතුළත් කර මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කළ යුතු වීම.</p>

පරිදි සංශෝධිත මාර්ග සැලැස්ම සඳහා අනුමැතිය ලබා ගැනීමට නියමිත බව රාජ්‍ය ගිණුම් දෙපාර්තමේන්තුව විසින් විගණනයට දන්වා තිබුණි.

1.7 නීති, රීති හා රෙගුලාසිවලට අනුකූල නොවීම

2021 දෙසැම්බර් 31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ රජයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන සම්බන්ධයෙන් සිදුකළ නියැදි පරීක්ෂාවේ දී පහත සඳහන් නීති, රීති හා රෙගුලාසිවලට අනුකූල නොවීම් නිරීක්ෂණය විය.

නීති, රීති, රෙගුලාසි ආදියට යොමුව	විගණන නිරීක්ෂණය අනුකූල නොවීම	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ) ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 149 ව්‍යවස්ථාව	2021 දෙසැම්බර් 31 දින වන විටත් පාර්ලිමේන්තුවේ අනුමැතිය ලබා නොගෙන අමාත්‍ය මණ්ඩලයේ අනුමැතිය මත COVID 19 සෞඛ්‍ය හා සමාජ ආරක්ෂණ අරමුදල හා ඉන්ධන මිල ස්ථායීකරණ අරමුදල ස්ථාපිත කර තිබුණි. ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 149 ව්‍යවස්ථාව ප්‍රකාරව රජයේ සියළු ලැබීම් ඒකාබද්ධ අරමුදලට බැර කළ යුතුව තිබුණත්, සමාලෝචිත වර්ෂයේ දී එම අරමුදල් දෙක වෙත පිළිවෙලින් රු.367,645,984 ක් හා රු.728,619,709 ක මුදල් ලැබී තිබුණු අතර එම ලැබීම් අරමුදල් ගිණුම් දෙකට බැර කර තිබුණි. එමෙන්ම සමාලෝචිත වර්ෂයේ දී COVID 19 සමාජ ආරක්ෂණ අරමුදල යටතේ රු.93,575,980 ක වියදම් කර තිබුණු අතර, එම වියදම අරමුදල් ගිණුම යටතේ ගිණුම්ගත කර තිබුණි. පාර්ලිමේන්තුව විසින් අනුමත නොකළ අරමුදල් ගිණුම් දෙකක ගිණුම්ගත කළ මෙම ලැබීම් හා ගෙවීම් ඒකාබද්ධ අරමුදලින් බැහැරව භාණ්ඩාගාරයේ ප්‍රධාන ලෙජර් ගිණුම් යටතේ භාණ්ඩාගාරය විසින් ගිණුම්ගත කර තිබුණි.	පිළිතුරු ලබා දී නොමැත.	ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව ප්‍රකාරව කටයුතු කළ යුතු වීම.

- (ආ) 2003 අංක 3 දරන මූල්‍ය කළමනාකරණ (වගකීම්) පනත
- (i) 2021 අංක 12 හා 2013 අංක 15 දරන මූල්‍ය කළමනාකරණ (වගකීම්) (සංශෝධන) පනත්වලින් සංශෝධිත 2003 අංක 3 දරන මූල්‍ය කළමනාකරණ (වගකීම්) පනත ප්‍රකාරව, යම් වර්ෂයක් අවසානයට පැවතිය හැකි උපරිම බැරකම් වටිනාකම එම වර්ෂය සඳහා වූ ඇස්තමේන්තුගත දළ දේශීය නිෂ්පාදනයෙන් සියයට 80 නොඉක්මවිය යුතුව තිබුණි. 2021 දෙසැම්බර් 31 දින වන එම සීමාව සියයට 109.87 ක් වී තිබුණි.
- මහා භාණ්ඩාගාරයේ ඇපකර මත රාජ්‍ය ව්‍යාපාර විසින් ලබාගෙන ඇති ණය සඳහා බැංකු වෙත ලබාදී ඇති ඇපකර හා සහන ලිපි වටිනාකම වූ රු.බිලියන 1.58 ක් සහ අමාත්‍යාංශ, දෙපාර්තමේන්තු හා විශේෂ වියදම් ඒකක වල විගණනයට ඉදිරිපත් කළ බැරකම් හා බැඳීම් ප්‍රකාශය අනුව රු.බිලියන 334 ක වටිනා බැරකම් ඉහත බැරකම්වලට ඇතුළත් කර නොමැත.
- (ii) 2003 අංක 3 දරන මූල්‍ය කළමනාකරණ (වගකීම්) පනතේ 3(අ) වගන්තිය ප්‍රකාරව, සමාලෝචිත වර්ෂයේ ඇස්තමේන්තුගත අයවැය පරතරය, ඇස්තමේන්තුගත දළ දේශීය නිෂ්පාදනයෙන් සියයට පහක් නොඉක්මවන පරිදි ඇස්තමේන්තු කිරීමටත්, සමාලෝචිත වර්ෂය අවසානයට වූ තථ්‍ය අයවැය පරතරය, ඇස්තමේන්තුගත දළ දේශීය නිෂ්පාදනයෙන් සියයට පහක් නොඉක්මවන පරිදි පවත්වා ගත යුතුව තිබුණි. සමාලෝචිත වර්ෂයේ දී ඇස්තමේන්තුගත අයවැය පරතරය ඇස්තමේන්තුගත දළ මෙහි දී අයවැය පරතරය යනු ආර්ථික වර්ගීකරණය අනුව සකස් කළ අයවැය පරතරයයි. පනතෙහි සඳහන් එම ඉලක්කය කරා ගමන් කිරීමට අපහසු තත්ත්වයක් වේ නම් ඊට හේතු හා අනාගත වැඩ පිළිවෙල පිළිබඳ පනත අනුව පාර්ලිමේන්තුව දැනුවත් කළ යුතු අතර පාර්ලිමේන්තුව වෙත ඉදිරිපත් කරනු ලබන අවසාන අයවැය තත්ත්වය පිළිබඳ වාර්තාව තුළින් එම පනතේ විධිවිධාන ප්‍රකාරව ක්‍රියා කළ යුතු වීම.

දේශීය නිෂ්පාදනයෙන් සියයට 18.48 ක් හා තඹා අයවැය පරතරය තඹා දළ දේශීය නිෂ්පාදනයෙන් සියයට 12.59 ක් වීම නිසා එම සීමාවන්වලට අනුකූල වී නොතිබුණි.

(ඇ) 2017 අප්‍රේල් 27 දිනැති අංක 255/2017 දරන රාජ්‍ය ගිණුම් වකුලේඛය	2017 අප්‍රේල් 27 දිනැති අංක 255/2017 දරන රාජ්‍ය ගිණුම් වකුලේඛයේ 05 වන ඡේදය ප්‍රකාරව, බැරකම් එම වර්ෂයේ දීම නිරවුල් කළ යුතු බැවින් බැරකම් ඉදිරි වර්ෂයට ගෙන යා නොහැකි බවට උපදෙස් ලබා දී තිබුණි. එමෙන්ම වකුලේඛයේ 2(ඇ) ඡේදය ප්‍රකාරව ඉදිරි වර්ෂයේ බැඳීම් සඳහා ප්‍රතිපාදන සලසා නොමැති නම් එම බැඳීම් ඉදිරි වර්ෂයට ගෙන යා නොහැකි බව සඳහන් කර තිබුණි. රාජ්‍ය ගිණුම් දෙපාර්තමේන්තුව විසින් විගණනය වෙත ඉදිරිපත් කළ 2021 දෙසැම්බර් 31 දිනට බැරකම් හා බැඳීම් වශයෙන් එකතුව රු.බිලියන 334 ක් දක්වා තිබුණි.	කරුණු පැහැදිලි කරනු ලැබේ. අදාළ වැය ශීර්ෂ මගින් CIGAS ගිණුම්කරණ පද්ධතියට ඇතුළත් කරනු ලබන බැඳීම් හා බැරකම් වටිනාකම් රජයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශ මගින් ඉදිරිපත් කර ඇත. බැඳීම් හා බැරකම් වාර්තා කිරීම සඳහා අවශ්‍ය උපදෙස් රාජ්‍ය ගිණුම් දෙපාර්තමේන්තුව මගින් ලබා දී ඇති අතර එම උපදෙස්වලට අනුගතව බැඳීම් හා බැරකම් වාර්තා කිරීම අදාළ වැය ශීර්ෂයේ ප්‍රධාන ගණන්දීමේ නිලධාරී/ගණන්දීමේ නිලධාරී සතු වගකීමකි.	වකුලේඛ උපදෙස් ප්‍රකාරව කටයුතු කළ යුතු වීම.
(ඈ) 2015 ජූනි 24 දිනැති අංක 243/2015 දරන රාජ්‍ය ගිණුම් වකුලේඛය	2015 ජූනි 24 දිනැති අංක 243/2015 දරන රාජ්‍ය ගිණුම් වකුලේඛය ප්‍රකාරව, 6003 කාණ්ඩයේ තැන්පත් ගිණුම් ශුන්‍ය කිරීමට අපේක්ෂා කර තිබුණු අතර 2016 වර්ෂයේ සිට එම කටයුතු වාර්ෂික ඇස්තමේන්තුව හරහා සිදු කිරීමට උපදෙස් ලබා දී තිබුණි. එසේ වුව ද, අංක 6003 යටතේ වන තැන්පතු ගිණුමක රු.මිලියන 10 වූ ශේෂයක් 2021 දෙසැම්බර් 31 දින වන විටත් නිරවුල් නොකර ඉදිරියට ගෙන එමින් පැවැතුණි.	මෙම ශේෂය කොළඹ දිස්ත්‍රික් ලේකම් කාර්යාලය මගින් සිදුකරන ලද වැරදි ගිණුම්ගත කිරීමක් නිසා පැන නැගී ඇති අතර නිවැරදි කිරීම් සිදුකරන ලෙස දැනුම් දී ඇත.	වකුලේඛය ප්‍රකාරව කටයුතු කළ යුතු වීම.

(ඉ) ශ්‍රී ලංකා මු.රෙ. 373 ප්‍රකාරව, 2021 මු.රෙ 373 ප්‍රකාරව මුදල් රෙගුලාසි ප්‍රකාශනාත්‍රික දෙසැම්බර් 31 දිනට අමාත්‍යාංශ අග්‍රිම ගිණුම් සසඳා ප්‍රකාරව කටයුතු සමාජවාදී හා දෙපාර්තමේන්තුවල අග්‍රිම ගිණුම් 110 ක එකතුව හාණ්ඩාගාරයට මුදල් කළ යුතු වීම. ජනරජයේ ගිණුම් 110 ක එකතුව පියවීමේ වගකීම අදාළ මුදල් රු.මිලියන 4,277 ක භර ශේෂ ආයතනයේ ප්‍රධාන රෙගුලාසි නොපියවී පැවතුනු අතර ඒ තුළ ගණන්දීමේ නිලධාරියා සංග්‍රහය මු.රෙ. වූ අග්‍රිම ගිණුම් 10 ක එකතුව වෙත සෘජුව පැවරේ. 373 රු.මිලියන 481.8 ක ශේෂ වර්ෂ ගණනාවක සිට පැවතගෙන එන බව නිරීක්ෂණය විය. මෙම ශේෂ නිරවුල් කර ගැනීමට 2021 දෙසැම්බර් 31 දින වන විටත් ක්‍රියා කර නොතිබුණි.

2. මූල්‍ය සමාලෝචනය

2.1 ආදායම් ඇස්තමේන්තු කිරීම

පහත සඳහන් නිරීක්ෂණය කරනු ලැබේ.

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
<p>2021 වර්ෂයේ දළ දේශීය නිෂ්පාදිතය රු.බිලියන 16,809 ක් වී තිබුණු අතර 2020 වර්ෂයේ දළ දේශීය නිෂ්පාදනය රු.බිලියන 15,027 ක් වී තිබුණි. ඒ අනුව ඉකුත් වර්ෂය හා සැසඳීමේ දී දළ දේශීය නිෂ්පාදනය රු.බිලියන 1,782 කින් හෙවත් සියයට 11.86 කින් වැඩි වී තිබුණි. 2021 වර්ෂය වෙනුවෙන් පාර්ලිමේන්තුව විසින් අනුමත කළ වාර්ෂික අයවැය ඇස්තමේන්තුව අනුව රජයේ ආදායම රු.බිලියන 1,984 ක් වී තිබුණු අතර, ඉකුත් වර්ෂයේදී එය රු.බිලියන 1,547 ක් වී තිබුණි. ඒ අනුව ඉකුත් වර්ෂයට වඩා රජයේ ආදායම රු.බිලියන 437 කින් හෙවත් සියයට 28.26 කින් වැඩි කර ඇස්තමේන්තු කර තිබුණි. එම ආදායම් ඇස්තමේන්තුව පදනම් කර ගෙන අයවැය හිඟය ඇස්තමේන්තු කර තිබුණු නමුත් මුල් ආදායම් ඇස්තමේන්තුව ආදායම් ගණන්දීමේ නිලධාරීන් විසින් රු.බිලියන 1,506 ක් ලෙස දක්වා රු.බිලියන 478 කින් අඩු කර සංශෝධනය කර තිබුණි. එම සංශෝධිත ආදායම් ඇස්තමේන්තුව අනුව රජයේ ආදායම දළ දේශීය නිෂ්පාදනයෙන් සියයට 8.73 ක් වී තිබුණි. ආදායම්</p>	<p>2021 වර්ෂය වෙනුවෙන් පාර්ලිමේන්තුවේ අනුමත වාර්ෂික අයවැය ඇස්තමේන්තුව අනුව රජයේ මුළු ආදායම රු.බිලියන 1,994.4 (බදු ආදායම, බදු නොවන ආදායම හා විදේශ ප්‍රදානද සමඟ) ක් වූ අතර තථ්‍ය ආදායම රු. බිලියන 1,489.0 ක් වී ඇත. එය ඇස්තමේන්තුවේ ප්‍රතිශතයක් ලෙස ගත් කළ සියයට 74.7 ක පමණ ලඟා කර ගැනීමකි. එමෙන්ම 2021 වර්ෂය සඳහා පාර්ලිමේන්තුවේ අනුමත සංශෝධිත ආදායම් ඇස්තමේන්තුව වූ රු.බිලියන 1,525.4 හා සැසඳීමේ දී සියයට 97.6 ක තරම් ඉතා ඉහළ ලඟා කර ගැනීමකි. එමෙන්ම 2020 වර්ෂය හා සැසඳීමේ දී 2021 වර්ෂයේ දී තථ්‍ය රාජ්‍ය ආදායම හා ප්‍රදාන සියයට 6.1 කින් වර්ධනය වී ඇත.</p>	<p>ආදායම් නිවැරදි ලෙස තක්සේරු කර ඇස්තමේන්තු පිළියෙල කළ යුතු වීම හා ඒවා සංශෝධනය කිරීමේ දී අයවැය හිඟය මූල්‍යනය කළ යුතු ආකාරය පිළිබඳව අවධානය යොමු කළ යුතු වීම.</p>

ඇස්තමේන්තු පිළියෙල කිරීමේදී දළ දේශීය නිෂ්පාදනයේ වැඩිවීම කෙරෙහි සැලැකිලිමත් විය යුතුව තිබුණත්, ඒ කෙරෙහි අවදානය යොමු නොකර ආදායම අධි ඇස්තමේන්තුකරණයක් සිදු කර තිබුණු බව නිරීක්ෂණය විය.

2021 වර්ෂයේ රැස් කළ රජයේ ආදායම රු.බිලියන 1,467 ක් වී තිබුණු අතර එය සංශෝධිත ආදායම් ඇස්තමේන්තුවට වඩා රු.බිලියන 39 කින් අඩු වී තිබුණි. ඒ අනුව පාර්ලිමේන්තුව වෙත ඉදිරිපත් කර තිබුණු ආදායම් ඇස්තමේන්තුව සමඟ සැසඳීමේ දී එම අඩු වීම රු.බිලියන 517 ක් වී තිබුණි. 2012 වර්ෂයේ සිට 2021 වර්ෂය දක්වා කාල පරාසයක තුළ සෑම වර්ෂයක දීම පාර්ලිමේන්තුව වෙත ඉදිරිපත් කළ ආදායම් ඇස්තමේන්තුවේ සඳහන් ආදායමට වඩා රැස්කළ ආදායමේ අඩු වීම සියයට 9.51 ක සිට සියයට 26.08 ක පරාසයක් වී තිබුණි. එම කාල පරාසය තුළ වැඩිම ප්‍රතිශතය සමාලෝචිත වර්ෂයේ දී අනාවරණය විය. මුදල් රෙගුලාසි 85(2) (ආ) ප්‍රකාරව ආදායම් ගණන්දීමේ නිලධාරීන් විසින් ආදායම් ඇස්තමේන්තුව සංශෝධනය කිරීම සඳහා රාජ්‍ය මූල්‍ය ප්‍රතිපත්ති දෙපාර්තමේන්තුව වෙත වාර්තා කිරීම පමණක් සඳහන් වන හෙයින්, පාර්ලිමේන්තුව විසින් අනුමත කළ ආදායම් ඇස්තමේන්තුවක් පාර්ලිමේන්තුවේ අනුමැතියකින් තොරව සංශෝධනය කිරීමට අවස්ථාව ලබා දීම නිසා ආදායම් තාත්ත්වික ලෙස ඇස්තමේන්තු කිරීමේ වගවීම දුර්වල වී තිබුණි.

රාජ්‍ය ආදායමෙහි උච්ඡාවචනය කෙරෙහි සාර්ව ආර්ථික උපනතීන් හා එහි ප්‍රවනතාවයන් ප්‍රධාන වශයෙන් බලපානු ලැබේ.

සංශෝධිත ආදායම් ඇස්තමේන්තුව ඉදිරි වර්ෂය වෙනුවෙන් පාර්ලිමේන්තුවේ අනුමැතිය සඳහා ඉදිරිපත් කරනු ලබන විසර්ජන පනත් කෙටුම්පත තුළ ඇතුළත් කොට අනුමැතිය ලබාගනු ලබයි.

2.2 ආදායම් උනන්දුව

පහත සඳහන් නිරීක්ෂණය කරනු ලැබේ.

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
සමාලෝචිත වර්ෂය සඳහා විගණනය වෙත ඉදිරිපත් කළ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ආදායමේ උනන්දුව රු.බිලියන 1,290 ක් වී තිබුණු අතර ඉකුත් වර්ෂයේ දී එය රු.බිලියන 1,304 ක් වී තිබුණි. 2006 වර්ෂයේ සිට 2021 වර්ෂය දක්වා කාල පරාසය තුළ ඉහළම ආදායමේ	ආර්ථික විශ්ලේෂණයන් සඳහා යොදා ගනු ලබන ආදායම, වියදම හා අයවැය හිඟය සකස් කරනු ලබන්නේ ආර්ථික වර්ගීකරණයට අනුව වේ. එම වර්ගීකරණයට අනුව 2021	ආදායම් උනන්දුව අවම කර ගැනීම සඳහා ආදායම් රැස් කර ගැනීමට කටයුතු කළ යුතු වීම හා අරපිරිමැසුම්දායක

උනන්දුව 2020 වර්ෂයේ දී වාර්තා වී තිබුණි. එම කාල පරාසය තුළ සෑම වර්ෂයකම රැස් කළ ආදායම රජයේ පුනරාවර්තන වියදම පියවා ගැනීමට අපොහොසත් වී තිබුණි. ආදායමේ උනන්දුවයේ අවම අගය 2007 වර්ෂයේ දී වාර්තා වී තිබුණු අතර එය රු.බිලියන 43 ක් වී තිබුණු අතර රැස් කළ රජයේ ආදායමෙන් සියයට 7.56 ක් නියෝජනය වී තිබුණි. එම කාල පරාසය තුළ සමස්ථ ආදායමේ උනන්දුවය රු.බිලියන 4,780 ක් වී තිබුණි. එම උනන්දුවය පියවා ගැනීමට දේශීය හා විදේශීය ණය සහ විදේශ ප්‍රදාන ලබා ගෙන තිබුණි. මේ අනුව එම කාල පරාසය තුළ දේශීය ණය රු.බිලියන 16,265 ක් ද, විදේශීය ණය රු.බිලියන 6,704 ක් හා විදේශ ප්‍රදාන රු.බිලියන 213 ක් වශයෙන් එකතුව රු.බිලියන 23,183 ක් ලබා ගෙන තිබුණි. එක් එක් වර්ෂයේ දී එසේ ලබා ගෙන තිබුණු ණය හා ප්‍රදානවලින් සියයට 6.86 ක සිට සියයට 45.59 ක පරාසයක ප්‍රතිශතයන් මගින් ආදායමේ උනන්දුවය මූල්‍යනය කර තිබුණි. ලබා ගෙන තිබුණු ණය හා ප්‍රදානවලින් ආයෝජනයන් සිදු නොකර පුනරාවර්තන වියදම් පියවා ගැනීම සඳහා 2019 වර්ෂයේ දී සියයට 20.23 ක් ද, 2020 වර්ෂයේ දී සියයට 45.59 ක් හා 2021 වර්ෂයේ දී සියයට 42.41 ක් ද වශයෙන් උපයෝජනය කර තිබුණි.

සමාලෝචිත වර්ෂයේ දී රු.බිලියන 1,048 ක පොලී ගෙවා තිබුණු අතර එය මුළු පුනරාවර්තන වියදමෙන් සියයට 38.02 ක නියෝජනයක් වී තිබුණි. ඉකුත් වර්ෂයේ පොලී ගෙවීම් රු.බිලියන 975 ක් හෙවත් මුළු පුනරාවර්තන වියදමෙන් සියයට 36.36 ක් වී තිබුණි. පොලී ගෙවීම් ඉකුත් වර්ෂය සමඟ සැසඳීමේ දී රු.බිලියන 73 කින් වැඩි වී තිබුණි. 2006 වර්ෂයේදී රු.බිලියන 151 ක් වූ පොලී ගෙවීම් 2021 වර්ෂය වන විට එය රු.බිලියන 1,048 ක් දක්වා සියයට 594 කින් වැඩි වී තිබුණි. අයවැය හිඟය මූල්‍යනය කිරීම් සඳහා ණය ලබා ගැනීමට සිදුවී තිබූ අතර ඒ සඳහා වන පොලී ගෙවීම් වාර්ෂිකව වැඩි වී තිබුණි. 2021 වර්ෂයේ දී රැස් කරන ලද රු.බිලියන 1,467 ක රජයේ ආදායමෙන් රු.බිලියන 1,048 ක් හෙවත් සියයට 71.74 ක් පොලී ගෙවීමට සිදු වී තිබුණි. මෙම තත්ත්වය අදාළ කාලපරිච්ඡේදයේ දී වාර්ෂිකව වර්ධනය වෙමින් පැවැති අතර 2019 වර්ෂයේ සිට එය

වර්ෂයේ තරා ආදායම ප්‍රදාන ද ඇතුළත්ව රු. බිලියන 1,464 ක් වූ අතර, මුළු වියදම රු.බිලියන 3,522 කි. එයින් පුනරාවර්තන වියදම් ලෙස රු. බිලියන 2,748 ක් හා ප්‍රාග්ධන වියදම හා ණයදීම් ලෙස රුපියල් බිලියන 774 වී ඇත. ඒ අනුව වර්තන ගිණුමේ ශේෂය රු.බිලියන 1,290ක් වී ඇත. විශේෂයෙන්ම මේ සඳහා ණය පොලී ගෙවීම් අඛණ්ඩව සැලකිය යුතු ලෙස ඉහළ යාම හේතු වී ඇත.

ලෙස වියදම් සිදු කළ යුතු වීම.

අදාළ ආදායම් ශීර්ෂයන්ට වගකීම සඳහා සෘජුවම බැඳී සිටින්නා වූ ආදායම් ගණන්දීමේ නිලධාරීන් මෙන්ම සියළුම අමාත්‍යාංශ/ දෙපාර්තමේන්තුවල ප්‍රධාන ගණන්දීමේ නිලධාරීන් මෙන්ම අනෙකුත් සියළු ගණන්දීමේ නිලධාරීන් මෙම හිඟ ආදායම් අඛණ්ඩව එකතු වීම පිළිබඳව සෘජු ලෙසම වගකීමට බැඳී සිටී.

සිසු ලෙස වර්ධනය වී තිබුණි.

දේශීය ආදායම් දෙපාර්තමේන්තුව විසින් 2021 වර්ෂයේ දී එකතු කළ යුතුව තිබුණු රු.බිලියන 620 ක ආදායම්, එකතු නොකර හිඟහිටව පැවැතුණි. එම ආදායම් 2021 වර්ෂයේ දී රැස් කර ගැනීමට සමත් වූයේ නම් එම වර්ෂයේ ආදායම් උනන්දුව රු.බිලියන 670 ක් හෙවත් සියයට 51.94 කින් අඩු කර ගත හැකිව තිබුණි. එම හිඟ හිටි ආදායම 2019 හා 2020 වර්ෂවල දී පිළිවෙලින් රු.බිලියන 698 ක් හා රු.බිලියන 579 ක් වී තිබුණි. එම වර්ෂවල ද එම හිඟ හිටි ආදායම් රැස්කර ගත හැකිව තිබුණේ නම් 2019 වර්ෂයේ දී රු.බිලියන 165 ක ආදායමේ අතිරික්තයක් බවට පත් කර ගත හැකිව තිබුණි. 2020 වර්ෂයේ දී ආදායම් උනන්දුව රු.බිලියන 606 ක් දක්වා සියයට 46.47 කින් අඩු කර ගැනීමට හැකියාව පැවැතුණි.

නිවැරදි ආකාරයට ආදායම් ඇස්තමේන්තු පිළියෙල කර නොතිබීම හෝ පිළියෙල කළ ආදායම් ඇස්තමේන්තු අනුව ආදායම රැස් නොකිරීමත්, අරපිරිමැසුම්දායක ලෙස වියදම් කළමනාකරණය නොකිරීම නිසා රාජ්‍ය ණය ලබා ගැනීම සිදු වී තිබුණි. එම ණය ලබා ගැනීම වාර්ෂිකව වැඩිවී තිබීම නිසා ණය පොලී පිරිවැය වාර්ෂිකව වැඩිවී තිබීම හේතුවෙන් පුනරාවර්තන වියදම ද වැඩිවී තිබුණි. ඇස්තමේන්තු කළ ආදායම අපේක්ෂිත පරිදි රැස් කර ගැනීමට නොහැකිවීමත්, පුනරාවර්තන වියදම වැඩිවීමත් නිසා වාර්ෂිකව වියදම පියවා ගැනීමට ආදායම ප්‍රමාණවත් නොවීමත් නිසා ආදායම් උනන්දුව වාර්ෂිකව වැඩි වී තිබුණි.

2.3 අයවැය හිඟය

පහත සඳහන් නිරීක්ෂණය කරනු ලැබේ.

විගණන නිරීක්ෂණය

කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම

නිර්දේශය

රජයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන අනුව 2021 වර්ෂයේ අයවැය හිඟය රු.බිලියන 2,080 ක් වී තිබුණි. එය දළ දේශීය නිෂ්පාදනයෙන් සියයට 12.37 ක් වී තිබුණි. 2020 වර්ෂයේ අයවැය හිඟය

2003 අංක 3 දරන මූල්‍ය කළමනාකරන වගකීම් පනතේ 3 (අ) වගන්තියට අනුව අයවැය හිඟය ඇස්තමේන්තුගත දළ

අදාළ නීතිය විධිවිධානවලට අනුකූල වෙමින් අයවැය හිඟය අවම

රු.බිලියන 2,116 ක් වී තිබුණු අතර එය දළ දේශීය නිෂ්පාදනයෙන් සියයට 14.08 ක් වී තිබුණි. 2006 වර්ෂයේ සිට 2021 වර්ෂය දක්වා සමස්ථ කාල පරාසය පුරාවට අයවැය හිඟයක් පැවැතුණු අතර, එය 2006 වර්ෂයේ දී පැවැති රු.බිලියන 300 ක අයවැය හිඟය 2021 වර්ෂය වන විට රු.බිලියන 2,080 ක් දක්වා වර්ධනය වී තිබුණි. එම කාලපරාසය තුළ ඉහළම අයවැය හිඟය 2020 වර්ෂයේ දී වාර්තා කර තිබුණි. 2006 වර්ෂයේ සිට 2021 වර්ෂය දක්වා අයවැය හිඟය දළ දේශීය නිෂ්පාදනයේ ප්‍රතිශතයක් ලෙස ගත් විට එය සියයට 5.55 ක සිට සියයට 14.08 ක් දක්වා පරාසයක පැවතුණි. තථ්‍ය අයවැය හිඟය තථ්‍ය දළ දේශීය නිෂ්පාදනයේ ප්‍රතිශතයක් ලෙස 2003 අංක 3 දරන මූල්‍ය කළමනාකරණ (වගකීම්) පනතේ 3(අ) වගන්තිය ප්‍රකාරව පැවැතිය යුතුව තිබුණු සියයට 5 ක සීමාව එම කාල පරිච්ඡේදය තුළ කිසිම වර්ෂයක දී පවත්වා ගෙන නොතිබුණි. 2016, 2017 හා 2018 වර්ෂවල දී පිළිවෙලින් සියයට 5.55 ක්, සියයට 5.69ක් හා 5.59 ක ප්‍රමාණයන් ගෙන් පවත්වා ගැනීමට සමත් වී තිබුණි.

දේශීය නිෂ්පාදනයෙන් සියයට 5 නො ඉක්ම විය යුතුය. මෙහි දී අයවැය හිඟය වශයෙන් අදහස් කරනු ලබන්නේ ආර්ථික වර්ගීකරණය අනුව සකස් කළ අයවැය හිඟයයි. පනතෙහි සඳහන් එම ඉලක්කය කරා ගමන් කිරීමට අපහසු තත්ත්වයක් වේ නම් ඒ පිළිබඳව හේතු ඉදිරිපත් කර අනාගත වැඩ පිළිවෙළ පිළිබඳව පාර්ලිමේන්තුව දැනුවත් කළ යුතු බව පනතෙහි දක්වා ඇති අතර ඒ අනුව යමින් අදාළ පනතට අනුව පාර්ලිමේන්තුව වෙත ඉදිරිපත් කරනු ලබන අවසාන අයවැය තත්ත්වය පිළිබඳ වාර්තාව තුළ එම කරුණු පැහැදිලි කර ඇත. ආර්ථික වර්ගීකරණයට අනුව 2021 වර්ෂයේ ඇස්තමේන්තුගත අයවැය හිඟය රු.බිලියන 1,565 ක් වූ අතර, එය ද. දේ. නි. යේ ප්‍රතිශතයක් ලෙස සියයට 8.9 කි. 2021 වර්ෂයේ තථ්‍ය අයවැය හිඟය රු.බිලියන 2,058 ක් වූ අතර එය දළ දේශීය නිෂ්පාදනයේ ප්‍රතිශතයක් ලෙස සියයට 12.2 ක් විය. මෙය ඇස්තමේන්තුගත අයවැය හිඟයට වඩා වඩා රු.බිලියන 493 ක වැඩි වීමකි.

කර ගත යුතු වීම.

2.4 ණය ශේෂය වර්ධනය වීම

පහත සඳහන් නිරීක්ෂණය කරනු ලැබේ.

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරීත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
<p>වාර්ෂිකව අයවැය හිඟය වර්ධනය වීම හමුවේ ණය ලබා ගැනීම් ප්‍රමාණය ද වැඩි වී තිබුණි. 2021 වර්ෂය අවසාන වන විට රජය විසින් ගෙවිය යුතු ණය ශේෂය ලෙස රු.බිලියන 16,827 ක් ලෙස රජයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල දක්වා තිබුණි. එම ශේෂය දේශීය ණය වශයෙන් රු.බිලියන 9,986 ක් ද, විදේශ ණය වශයෙන් රු.බිලියන 6,841 ක් ද වශයෙන් පැවැතුණි. 2020 වර්ෂයේ දී රජයේ ණය</p>	<p>මෙලෙස ණය වගකීම් ඇතුළු රජයේ බැරකම් නියමිත සීමාව ඉක්මවීම පිළිබඳව 2021 වර්ෂය වෙනුවෙන් මුදල් අමාත්‍යාංශය විසින් සකස් කරනු ලබන වාර්ෂික වාර්තාවට ඇතුළත් කර එමගින් පාර්ලිමේන්තුවට වාර්තා කරනු ලැබේ.</p>	<p>නියමිත විධිවිධානවලට අනුකූලව බැරකම් පවත්වා ගත යුතු වීම.</p>

ශේෂය රු.බිලියන 14,692 ක් වී තිබුණි. ඒ අනුව 2020 වර්ෂයට සාපේක්ෂව 2021 වර්ෂයේ දී ණය ශේෂය රු.බිලියන 2,135 කින් හෙවත් සියයට 14.53 කින් වැඩි වී තිබුණි. 2006 වර්ෂයේ පැවැති රු.බිලියන 2,431 ක ණය ශේෂය දළ දේශීය නිෂ්පාදනයෙන් සියයට 82.72 ක් වී තිබුණි. එය 2021 වර්ෂය අවසාන වන විට ණය ශේෂය රු.බිලියන 16,827 ක් වී තිබුණු අතර එය දළ දේශීය නිෂ්පාදනයෙන් සියයට 100.11 ක් වී තිබුණි. 2021 අංක 12 සහ 2013 අංක 15 දරන පනත්වලින් සංශෝධිත 2003 අංක 3 දරන රාජ්‍ය මූල්‍ය කළමනාකරණ (වගකීම්) පනතේ 3(ඊ) වගන්තිය ප්‍රකාරව රජයේ බැරකම් දළ දේශීය නිෂ්පාදනයෙන් සියයට 80 කට වඩා අඩු විය යුතුව තිබුණත්, අනෙකුත් බැරකම් හැර රජයේ ණය බැරකම පමණක් එම සීමාව ඉක්මවා සියයට 100.11 ක් වී තිබුණි. එම තත්ත්වය 2020 වර්ෂයේ දීද පැවැතුණි.

2.5 රාජ්‍ය ණය

පහත සඳහන් නිරීක්ෂණය කරනු ලැබේ.

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
<p>සමාලෝචිත වර්ෂයේදී ණය ගැනීමේ වැඩසටහන අනුව සැලසුම්ගත භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර වටිනාකම රු.මිලියන 1,235,000 ක් වී තිබුණත්, රු.මිලියන 1,742,938 ක භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර ලබාගෙන තිබුණි. ඒ අනුව, රු.මිලියන 507,938 කින් හෙවත් සියයට 41 කින් සැලසුම්ගත ප්‍රමාණය ඉක්මවා බැඳුම්කර මගින් ණය ලබාගෙන තිබුණි. ණය ගැනීමේ වැඩසටහන අනුව විදේශ මුදල් බැංකු ඒකක (FCBU) ණය හා ශ්‍රී ලංකා සංවර්ධන බැඳුම්කරවල වටිනාකම පිළිවෙලින් රු.මිලියන 251,342 ක් හා රු.මිලියන 300,610 ක් වූ අතර, තථ්‍ය ණය ලබා ගැනීම පිළිවෙලින් රු.මිලියන 29,510 ක් හා රු.මිලියන 207,505 ක් වී තිබුණි. ඒ අනුව, සමාලෝචිත වර්ෂයේ දී සැලසුම් කළ ප්‍රමාණයට වඩා පිළිවෙලින් රු.මිලියන 222,241 ක් හා රු.මිලියන 93,105 ක ණය ලබා ගැනීම් අඩු වී තිබුණි.</p>	<p>2021 වර්ෂයේ මෙරට ආර්ථිකයේ ඇති වූ අස්ථාවරභාවය හා විදේශ විනිමය අර්බුදය සමනය කිරීම සඳහා අයවැය මූල්‍යනය සහය සඳහා ලබා ගත් වෙළඳපළ ණය හේතුවෙන්ද කොවිඩ් 19 පාලනය සඳහා අතිරේක එන්නත් ලබා ගැනීමට හදිසි ණය පහසුකම් ලබා ගැනීම හේතුවෙන් සැලසුමට සාපේක්ෂව සමස්ථ ප්‍රතිලබ්ධි අගයේ වැඩි වීමක් සිදු වී ඇත. චීනයෙන් ලබා ගත් ව්‍යාපෘති ණය ප්‍රමාණය ඉහළයාමට හේතු වූයේ ඒ තුළ වෙළඳපළ ණය පහසුකමක් අන්තර්ගත වීමයි.</p>	<p>විධිමත් සැලසුම් සහගතව ණය ගැනීම සිදු කළ යුතු වීම.</p>

2.6 භාණ්ඩාගාර ඇපකර හා සහන ලිපි නිකුත් කිරීම

2021 දෙසැම්බර් 31 දින වන විට බාහිර ආයතන වෙත අවස්ථා 241 ක් යටතේ රු.මිලියන 1,813,176 ක බැංකු ඇපකර හා අවස්ථා 23 ක් යටතේ රු.මිලියන 81,268 ක සහන ලිපි නිකුත් කර තිබුණි. භාණ්ඩාගාර ඇපකර කල් ඉකුත් වීම මත 2021 වර්ෂය තුළ අවස්ථා 27 කට අදාළව රු.මිලියන 74,360 ක හා එ.ජ.ඩො. මිලියන 1,886 ක වටිනාකමින් යුත් භාණ්ඩාගාර ඇපකර හා අවස්ථා 12 කට අදාළව රු.මිලියන 29,550 ක හා එ.ජ.ඩො. මිලියන 160 ක වටිනාකමකින් යුත් සහන ලිපිවලට අදාළව කාලය දීර්ඝ කර තිබුණි. 2021 හෝ ඊට පෙර වර්ෂවල ලබා දුන් සහන ලිපි වෙනුවෙන් දෙපාර්තමේන්තුව විසින් රු.1,832,112,103 ක ණය වාරික හා පොළී ගෙවා තිබුණි. ඒ තුළ මිහින් ලංකා සමාගම වෙනුවෙන් නිකුත් කළ ඇපකර 06 කට අදාළ එකතුව රු.මිලියන 1,740.5 ක් පොලියක් හා රු.මිලියන 90.9 ක ණය වාරික ද ඇතුළත් විය. ආයතන 03 ක් වෙත නිකුත් කර තිබූ එකතුව රු.මිලියන 3,121 ක් වූ භාණ්ඩාගාර ඇපකර හා සහන ලිපිවලට අදාළ වලංගු කාලය, 2022 මැයි 12 දින වන විටත් දීර්ඝ කිරීමට කටයුතු කර නොතිබුණි. බැංකු ඇපකර හා ලිපි ලබා දුන් ආයතනයන්ට අදාළව සිදු කළ නියැදි ලිපිගොනු පරීක්ෂාවේ දී පහත සඳහන් නිරීක්ෂණයන් කරනු ලැබේ.

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ) ශ්‍රී ලංකන් එයාර් ලයින්ස් සමාගම වෙත නිකුත් කළ භාණ්ඩාගාර ඇපකර හා සහන ලිපි		
(i) සීමාසහිත ශ්‍රී ලංකන් එයාර් ලයින්ස් සමාගම 2016 වර්ෂයේ සිට ලංකා බැංකුවෙන් සහ මහජන බැංකුවෙන් වාර 8 ක දී ලබා ගෙන තිබූ පිළිවෙලින් එ.ජ.ඩො. මිලියන 200 ක් හා රු.මිලියන 26,250 ක් කෙටිකාලීන ණය සහ ප්‍රාග්ධනීකෘත පොලී පහසුකම් යටතේ මහජන බැංකුවෙන් එ.ජ.ඩො. මිලියන 5.38 ක් ද හා රු.බිලියන 1.352 ක් වශයෙන් ලබාගෙන තිබූ ණය වෙනුවෙන් මහා භාණ්ඩාගාරය ඇපකර හා සහන ලිපි නිකුත් කර තිබුණි.	නිරීක්ෂණය හා එකඟ වේ.	භාණ්ඩාගාර ඇපකර හා සහන ලිපි නිකුත් කිරීමේ ක්‍රියාවලිය විධිමත්ව හා යාවත්කාලීනව පවත්වාගෙන යා යුතු වීම.
(ii) රාජ්‍ය බැංකු හරහා ලබා ගත් ඉහත ණය පහසුකම්වලට අමතරව 2024 ජුනි මාසයේ දී ආපසු ගෙවිය යුතු වර්ෂ 5ක ජාත්‍යන්තර බැඳුම්කරයක් මාර්ගයෙන් එ.ජ.ඩො. මිලියන 175 ක අරමුදල් සම්පාදනය කර ගැනීම පිණිස සීමාසහිත ශ්‍රී ලංකන් එයාර් ලයින්ස් සමාගම සඳහා ඇප සහතිකයක් ශ්‍රී ලංකා රජය නිකුත් කර තිබුණි.	නිරීක්ෂණය හා එකඟ වේ.	භාණ්ඩාගාර ඇපකර හා සහන ලිපි නිකුත් කිරීමේ ක්‍රියාවලිය විධිමත්ව හා යාවත්කාලීනව පවත්වාගෙන යා යුතු වීම.

- (iii) 2016 වර්ෂයේ සිට ශ්‍රී ලංකන් ගුවන් සමාගමේ කාර්යසාධනය ඉතා අහිතකර තත්ත්වයක පැවති අතර, ඒ හේතුවෙන් බලාපොරොත්තු වූ පරිදි ණය මුදල් පියවීමට නොහැකි බව වාර්තා වී තිබුණි.

නිරීක්ෂණය හා එකඟ වේ.

භාණ්ඩාගාර ඇපකර හා සහන ලිපි නිකුත් කිරීමේ ක්‍රියාවලිය විධිමත්ව හා යාවත්කාලීනව පවත්වාගෙන යා යුතු වීම.

- (iv) 2017 නොවැම්බර් 08 දිනැති අමාත්‍ය මණ්ඩල තීරණ අංක 17/2383/733/026-1 අනුව මිහින් ලංකා ගුවන් සමාගම ඇවර කිරීම සඳහා අමාත්‍ය මණ්ඩලය විසින් අනුමැතිය ලබා දී තිබුණි. නමුත්, 2020 ජනවාරි 30 දිනැති අංක MF/PE/CM/2020/12 දරන මුදල්, ආර්ථික හා ප්‍රතිපත්ති සංවර්ධන අමාත්‍යවරයාගේ නිරීක්ෂණ අනුව, ශ්‍රී ලංකන් ගුවන් සමාගමේ ප්‍රතිව්‍යුහගතකරණ ක්‍රියාවලියක් සිදු කර තිබූ අතර එම ආයතනය (NAPPP – National Agency for Public Private Partnership) මේ වන විට ක්‍රියාත්මක නොවන බවත්, රජය විසින් ශ්‍රී ලංකා ගුවන් සමාගමේ අනාගතය පිළිබඳ තීරණයක් ගන්නා තෙක් සහන ලිපි නැවත නිකුත් කිරීමට සිදු වන බවත් දන්වා තිබුණි.

නිරීක්ෂණය හා එකඟ වේ.

භාණ්ඩාගාර ඇපකර හා සහන ලිපි නිකුත් කිරීමේ ක්‍රියාවලිය විධිමත්ව හා යාවත්කාලීනව පවත්වාගෙන යා යුතු වීම.

- (ආ) මිහින් ලංකා සමාගම වෙත නිකුත් කළ භාණ්ඩාගාර ඇපකර හා සහන ලිපි

  - (i) 2015 ජූලි 14 දිනැති අංක PE/AV/SLA/CM/2015 දරන අමාත්‍ය මණ්ඩල සටහනින් මිහින් ලංකා ගුවන් සේවාවේ මෙහෙයුම් කටයුතු පවත්වාගෙන යාම සඳහා ලංකා බැංකුවෙන් රු.මිලියන 1,650 ක කෙටිකාලීන ණය පහසුකම් ලබා දී තිබූ අතර, මෙම ණය මුදල ගෙවිය යුතු කාලසීමාව 2016 මාර්තු 31 දිනෙන් කල් ඉකුත් වී තිබුණි. නමුත් ණය මුදල ආපසු ගෙවීමේ කාලසීමාව දිගින් දිගටම දීර්ඝ කරමින් සහන ලිපි නිකුත් කර තිබුණි. කෙසේවුව ද, අවසන් දින දීර්ඝ කිරීම 2022 දෙසැම්බර් 31 දින දක්වා හෝ අයකිරීමේ කටයුතු අවසන් වන තෙක් යන කවර හෝ කලින් එළඹෙන දිනය දක්වා ලබා ගෙන තිබුණි.

නිරීක්ෂණය හා එකඟ වේ. මිහින් ලංකා සමාගම විසින් මහජන බැංකුවෙන් ලබා ගත් ණය මුදල් වෙනුවෙන් ගෙවිය යුතු පොලිය හා ප්‍රාග්ධන මුදල, මහජන බැංකුවෙන් භාණ්ඩාගාරයට ලැබිය යුතු රු.මිලියන 1000 ක ලාභාංශයක් සඳහා හිලව් කර ඇත.

භාණ්ඩාගාර ඇපකර හා සහන ලිපි නිකුත් කිරීමේ ක්‍රියාවලිය විධිමත්ව හා යාවත්කාලීනව පවත්වාගෙන යා යුතු වීම.

- (ii) ලංකා බැංකුවෙන් ලබා ගත් රු.මිලියන 1,650 ක ණය මුදලින් 2021 දෙසැම්බර් 31 දින වන විට රු.1,560,962,436 ක හිඟ ප්‍රාග්ධන ශේෂයක් ද රු.180,765,865 ක පොලී ශේෂයක් ද වශයෙන් එකතුව රු.1,741,728,301 ක හිඟ මුදලක්, තවදුරටත් ගෙවිය යුතුව පැවතුණි. සමාගම ලබා ගත් රු.මිලියන 1,650 ක ණය මුදලින් තව දුරටත් ගෙවිය යුතු පොලිය හා ප්‍රාග්ධන කොටසේ එකතුව රු.1,741,728,301 ක් විය. භාණ්ඩාගාර ඇපකර හා සහන ලිපි නිකුත් කිරීමේ ක්‍රියාවලිය විධිමත්ව හා යාවත්කාලීනව පවත්වාගෙන යා යුතු වීම.

2.7 ලාභ හා ලාභාංශ

පහත සඳහන් නිරීක්ෂණයන් කරනු ලැබේ.

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ) 2021 දෙසැම්බර් 31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා 20.02.03.00 දරන ලාභ ආදායම් සංකේතයෙන් හා 20.02.04.00 දරන ලාභාංශ ආදායම් සංකේතයෙන් පිළිවෙලින් රු.බිලියන 49 ක් හා රු.බිලියන 6 ක් වශයෙන් ආදායම් ඇස්තමේන්තු කර තිබුණි. සමාලෝචිත වර්ෂයේ දී පිළිවෙලින් ඉන් රු.බිලියන 25.92 ක් සහ රු.බිලියන 4.67 ක් රැස් කර ගැනීමට රාජ්‍ය ව්‍යාපාර දෙපාර්තමේන්තුව සමත් වී තිබුණි. එය ඇස්තමේන්තුගත ලාභ හා ලාභාංශ ආදායමෙන් පිළිවෙලින් සියයට 52 ක් හා සියයට 78 ක් වී තිබුණි.	කොවිඩ් 19 වසංගත තත්ත්වය හේතුවෙන් ආයතන බොහෝමයක් අඩු ලාභදායී තත්ත්වයක් වාර්තා කළ අතර ලාභාංශ ලබාගැනීමේ දී පවතින කාරක ප්‍රාග්ධන අවශ්‍යතාවයන් දැඩිව සැලකිල්ලට ගැනීම සිදු කෙරෙණි .	මු.රෙ 85 හි සඳහන් විධිවිධාන සැලකිල්ලට ගෙන නිවැරදි හා තාත්වික ආදායම් ඇස්තමේන්තු පිළියෙල කළ යුතු වීම.
(ආ) 2021 දෙසැම්බර් 31 දිනට රජයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල රජය සතු ව්‍යාපාරවල ප්‍රාග්ධන දායකත්වය රු.760,777,405,378 ක් වුව ද, එම ආයෝජන වෙනුවෙන් සමාලෝචිත වර්ෂයේ රු.30,590,893,194 ක ලාභ හා ලාභාංශ පමණක් ලැබී තිබුණි. සිදු කර තිබුණු ආයෝජන වටිනාකමෙන් සියයට 4 ක ප්‍රමාණයක ලාභ හා ලාභාංශ ලබා ගෙන තිබුණි.	කොවිඩ් 19 වසංගත තත්ත්වය හේතුවෙන් ආයතන බොහෝමයක් අඩු ලාභදායී තත්ත්වයක් වාර්තා කළ අතර ලාභාංශ ලබාගැනීමේ දී පවතින කාරක ජරාග්ධන අවශ්‍යතාවයන් දැඩිව සැලකිල්ලට ගැනීම සිදු කෙරෙණි .	රාජ්‍ය ව්‍යාපාර සුපරීක්ෂණය හා නියාමනය විධිමත්ව කළ යුතු වීම.
(ඇ) 2021 දෙසැම්බර් 31 දිනට රජය සතු ව්‍යාපාර සහ අනෙකුත් ආයතන සංඛ්‍යාව 145 ක් වුව ද, ඉන් ආයතන 39 ක් සඳහා ආදායම් ඇස්තමේන්තු සකස් කර තිබුණු අතර ආයතන 39 කින් පමණක් ලාභ හා ලාභාංශ භාණ්ඩාගාරය වෙත ප්‍රේෂණය කර තිබුණි.	2021.12.31 ලාභ හා ලාභාංශ ලබාගත හැකි ආයතන 58 ක් සඳහා ආදායම් ඇස්තමේන්තු සකස් කර ඇත.	රාජ්‍ය ව්‍යාපාර සුපරීක්ෂණය හා නියාමනය විධිමත්ව කළ යුතු වීම.

<p>(ඇ) 1971 අංක 38 දරන මුදල් පනතේ 10(5) වගන්තිය ප්‍රකාරව රාජ්‍ය සංස්ථාවල ශුද්ධ අතිරික්තය (all sums remaining out of the net surplus revenue) ඒකාබද්ධ අරමුදලට බැර කළ යුතු වුව ද, එම විධිවිධාන ප්‍රකාරව අතිරික්තයන් වාර්තා කර තිබුණු රාජ්‍ය ව්‍යාපාරවලින් එම අතිරික්තයන් ඒකාබද්ධ අරමුදලට බැර කර ගැනීම සඳහා රාජ්‍ය ව්‍යාපාර දෙපාර්තමේන්තුව විසින් ප්‍රමාණවත් ක්‍රියාමාර්ග ගෙන නොතිබුණු අවස්ථා අනාවරණය විය.</p>	<p>ලාභ වලින් කොටසක් හෝ සම්පූර්ණ ලෙස රාජ්‍ය වියදම් සඳහා ඒකාබද්ධ අරමුදල වෙත ලබා ගැනීමේ දී ආයතනවල කාරක ප්‍රාග්ධන අවශ්‍යතාවයට හා ආයතනවල ඉදිරි සංවර්ධන වැඩසටහන්වලට හානියක් නොවන ලෙස අරමුදල් ලබා ගැනීම සිදු කරයි.</p>
---	---

2.8 බැංකු අයිතව

2021 දෙසැම්බර් 31 දිනට බැංකු අයිතව රු.798,453,585,243 ක් වී තිබුණි. මෙම ශේෂය සම්බන්ධයෙන් පහත සඳහන් නිරීක්ෂණයන් කරනු ලැබේ.

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
<p>(අ) 2021 ජනවාරි 01 දිනට පැවැති රු.463,868,639,897 ක් වූ බැංකු අයිතව 2021 දෙසැම්බර් 31 දින වන විට රු.334,584,945,346 කින් හෙවත් සියයට 72 කින් වැඩි වී තිබුණි.</p>	<p>රජයේ අයවැය ප්‍රතිපත්ති අනුව බදු ව්‍යුහය සංශෝධනය කිරීම හේතුවෙන් රජයේ ආදායම් අඩු වීමත් කොවිඩ් වසංගත තත්ත්වය හේතුවෙන් සෞඛ්‍ය හා සුභසාධන වියදම් ඉහළ යාම ඇතුළුව වියදම්වල වැඩි වීම නිසා කෙටි කාලීන ණය උපකරණයක් ලෙස බැංකු අයිතව උපයෝගී කර ගැනීමට සිදු විය.</p>	<p>ආදායම් කළමනාකරණය හා මුදල් ප්‍රවාහ කළමනාකරණය විධිමත්ව සිදු කළ යුතු වීම.</p>

- (ආ) බැංකු අයිරාවන් සඳහා සමාලෝචිත වර්ෂයේ දී ලංකා බැංකුව හා මහජන බැංකුව වෙත පිළිවෙලින් රු.25,637,153,353 ක් හා රු.22,046,541,417 ක අයිරාව වෙනුවෙන් පොලී ගෙවා තිබුණි. 2021 අගෝස්තු 19 දින සිට අයිරා පොලී අනුපාතිකයද වැඩි වූ අතර, ඒ අනුව බැංකු අයිරාව වෙනුවෙන් දිනකදී ගෙවිය යුතු පොලිය ද වැඩි වී තිබුණි.

ඉහත කරුණු මත බැංකු අයිරාව ඉහළ ගොස් ඇති අතර බැංකු අයිරා පොලී ප්‍රතිශතය ද ඉහළ ගොස් ඇත.

ආදායම් කළමනාකරණය හා මුදල් ප්‍රවාහ කළමනාකරණය විධිමත්ව සිදු කළ යුතු වීම.
- (ඇ) 2019, 2020 හා 2021 යන වර්ෂ අවසානයේ දී පැවැති බැංකු අයිරාව එම වර්ෂවලට අදාළ මූල්‍ය වත්කම් සමඟ සැසඳූ විට පිළිවෙලින් සියයට 23.05, සියයට 51.82 ක් හා සියයට 80.84 ක් වී තිබුණි. ඒ අනුව 2019 වර්ෂයේ පැවැති සියයට 23.05 ක අනුපාතයේ සිට 2021 වර්ෂය අවසන් වන විට එය සියයට 80.84 ක් දක්වා වැඩි වී තිබුණි.

නිරීක්ෂණය හා එකඟ වේ.

ආදායම් කළමනාකරණය හා මුදල් ප්‍රවාහ කළමනාකරණය විධිමත්ව සිදු කළ යුතු වීම.
- (ඈ) මහජන බැංකුවේ ප්‍රධාන විධායක නිලධාරීගේ 2021 ජූනි 02 දිනැති ලිපියෙන් මහජන බැංකුවේ දැනට පවතින ද්‍රවශීලතා තත්ත්වය හේතුවෙන් රජය වෙත ලබා දෙන දෛනික බැංකු අයිරා පහසුකම රු.බිලියන 340 කට සීමා කරන බව භාණ්ඩාගාර මෙහෙයුම් දෙපාර්තමේන්තුව වෙත දැනුම් දී තිබුණි. 2021 සැප්තැම්බර් මාසයේ දින 03 ක මෙම සීමාව ඉක්මවා අයිරා පහසුකම් ලබා ගෙන තිබුණි. මහජන බැංකුවේ ප්‍රධාන විධායක නිලධාරීගේ 2021 දෙසැම්බර් 16 දිනැති ලිපියෙන් දෛනික බැංකු අයිරා පහසුකම් රු.බිලියන 320 කට සීමා කර තිබුණත්, 2021 දෙසැම්බර් 31 දින වන විට බැංකු අයිරාව රු.බිලියන 337 ක් වීම නිසා එම සීමාවද ඉක්මවා භාණ්ඩාගාරය කටයුතු කර තිබුණි.

නිරීක්ෂණය හා එකඟ වේ. වැටුප්, සමාද්ධි සහනාධාර හා ණය සේවාකරණය වැනි අනිවාර්යය වියදම් සඳහා අයිරා සීමාව ඉහළ කළමණාකාරිත්වයේ එකඟතාවය මත වැඩි කිරීමට සිදු විය.

ආදායම් කළමනාකරණය හා මුදල් ප්‍රවාහ කළමනාකරණය විධිමත්ව සිදු කළ යුතු වීම.